

COVER

**AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE
EN
COLLEGE VOOR DEONTOLOGIE**

JAARVERSLAG 2000-2001

September 2001

AVBB
JAARVERSLAG DEONTOLOGIE 2000-2001
September 2001

INHOUDSTAFEL

... (door Patrick Martens)	p. 3
... (door Martine Simonis)	
... (door Pol Deltour)	

RAAD VOOR DEONTOLOGIE

- H. c/ A. (Het Laatste Nieuws) (30/3/2000)
- VTM c/ VRT-radio en VRT-radio c/ VTM (27/4/2000)
- Pierre Dejemeppe c/ J.T. RTBF (27/4/2000)
- José Happart c/ Philippe Brewaeyts (Le Soir Illustré) (25/5/2000)
- Rijkswacht c/ M. (Le Matin) (25/5/2000)
- Liga voor Mensenrechten c/ De Morgen (25/5/2000)
- Firma Seghers c/ D. (De Standaard) (29/6/2000)
- Filip Dewinter c/ Humo (24/8/2000)
- C. c/ Het Laatste Nieuws (editie Brabant) (26/10/2000)
- B. (De Morgen) c/ H. (Gazet van Antwerpen) (26/10/2000)
- P. (VTM) c/ VRT (26/10/2000)
- BFFP - Alain Schmitz c/ Paul Declerc (21/12/2000)
- VZW Solidariteitsfonds c/ Hürriyet (21/12/2000)
- Hugo Schiltz c/ De Nieuwe Gazet (25/1/2001)
- Belgacom c/ Clickx (25/1/2001)
- Parket Luik c/ P (La Meuse) (22/2/2001)
- Roger De Clerck c/ J.P. (Financieel-Economische Tijd) (22/2/2001)
- VZW Open Thuis c/ Jambers (22/2/2001)
- Bureau AVBB c/ D. (De Morgen)/M. (Gazet van Antwerpen) (22/2/2001)
- Verhaeghe c/ V. (Het Laatste Nieuws) (22/2/2001)
- Parket Leuven c/ M. en G. (Het Laatste Nieuws) (29/3/2001)
- Nationale Orde van Geneesheren c/ P. (P-Magazine) (29/3/2001)
- G.L. c/ La Province (29/3/2001)
- M.S. c/ La Nouvelle Gazette (29/3/2001)
- Van Weezendonk c/ W. (Financieel-Economische Tijd) (26/4/2001)
- D. c/ W. (Financieel-Economische Tijd) (26/4/2001)

COLLEGE VOOR DEONTOLOGIE

- José Happart c/ X (Le Soir Illustré) (23/11/2000)
- Pierre Dejemeppe c/ RTBF (16/1/2001)

***4 pagina's voor
woorden vooraf
en samenstelling Raad en College***

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

H. c/ A. (Het Laatste Nieuws)

30 maart 2000

FEITEN

Op 17 mei 1999 publiceert de krant Het Laatste Nieuws een artikel over onrust bij de bewoners van wijk Scoresevelden in Mechelen. De woningen worden gerenoveerd en daarvoor moeten de bewoners tijdelijk uit hun huizen. De stad heeft vervangwoningen voorzien. De onrust onder de bewoners is volgens het artikel vooral ontstaan omdat een maatschappelijk werker van de stad zich niet erg tactisch heeft gedragen tegenover de bewoners.

PROCEDURE

Op 17 juni 1999 dient H., de "maatschappelijk werker" in het artikel, klacht in bij de Raad voor Deontologie tegen A., de auteur van het artikel. A. verschijnt op 24 februari 2000 voor de Raad van Deontologie om te antwoorden op de klachten.

KLACHT

Volgens H. maakt het artikel indirect zijn identiteit bekend door de verwijzing naar een "maatschappelijk werker verantwoordelijk voor de wijk". De huisbezoeken aan de bewoners zijn volgens H. niet verlopen zoals in het artikel is beschreven. Hij heeft die ook samen uitgevoerd met de stadsarchitect en in nauw overleg met de bevoegde collega's . Hij vindt het artikel lasterlijk en een aantasting van zijn beroepseer. Ook heeft de journalist de klager nooit om een standpunt verzocht.

VERWEER

Journalist A. zegt dat hij naar de wijk is gegaan na een discussie in de gemeenteraad over de problematiek. De reacties van de bewoners wezen in dezelfde richting: de bewoners hadden kritiek op de stad over de plannen om hun woningen te renoveren en vooral het gedrag van de maatschappelijk werker was ontoelaatbaar. Volgens A. is hij er niet in geslaagd om H. dezelfde dag te bereiken. In het artikel citeert hij wel de baas van H., de schepen van sociale zaken, die de maatregelen opsomt die de stad heeft genomen om de bewoners ter wille te zijn.

ADVIES

1) Vermelding functie

In het artikel wordt de naam van de klager niet genoemd, wel zijn functie. De vermelding van die functie is in de context van het artikel noodzakelijk om de onrust van de bewoners te begrijpen.

In deze functie treedt de klager overigens ook niet op als privé-persoon, maar als een vertegenwoordiger van een openbaar bestuur en oefent hij een zekere macht uit over de bewoners. Het is de plicht van de pers om erover te waken dat deze machtsuitoefening correct gebeurt.

Klager voert dan ook ten onrechte aan dat dit artikel zijn privacy heeft geschonden.

2) Inhoudelijke fouten

Het is niet aan de Raad om te oordelen of de huisbezoeken aan de bewoners al dan niet correct verlopen zijn.

De auteur van het artikel signaleert een eenduidige klacht van de bewoners over de huisbezoeken die aan de basis ligt van de onrust in de wijk.

De journalist van het Laatste Nieuws heeft zich hiervoor naar eigen zeggen gebaseerd op wat "tientallen bewoners" tegen hem hebben verteld. Hij heeft bijgevolg voldoende bronnen om zijn feitenrelaas te staven zodat hem deontologisch niets kan worden verweten.

3) Geen reactie gevraagd

De auteur van het artikel zegt dat hij H. de dag zelf geen reactie kon vragen omdat deze niet te bereiken was. Hij heeft na publicatie H. aangeboden om zijn versie toe te lichten maar dat zou door H. zijn afgewezen.

De journalist laat wel de hiërarchische chef van H., de schepen van sociale zaken, aan het woord waardoor de beweringen van de bewoners enigszins worden gerelativeerd. Nochtans laat hij in het artikel de schepen niet direct reageren op de beschuldigingen, ook al had de schepen dat wel gedaan in het gesprek met A.

Het artikel zou evenwichtiger geweest zijn indien de reactie van de schepen op de beschuldigingen duidelijker in het artikel verwerkt was geweest.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

VTM c/ VRT-Radio
en VRT-Radio c/ VTM

27 april 2000

DE KLACHTEN

1. VTM c/ VRT-Radio

Bij brief van 21 juni 1999 dient de heer Fernand Van Oostende, adjunct-directeur Informatie van VTM, klacht in tegen de VRT "wegens schending van de auteursrechten door het onrechtmatig gebruik van ons materiaal door de openbare omroep".

Klager meldt dat de VRT-Radio op vrijdag 18 juni in zijn nieuwsuitzending van 22 uur een verklaring uitzond van wielrenner Frank Vandenbroucke in de dopingzaak die deze laatste toen achtervolgde. Dit klankfragment was echter zonder enige bronvermelding overgenomen van een live-interview van VTM-reporter Jan Dewijngaert met renner Vandenbroucke, diezelfde dag in Parijs. VTM zond dat interview uit om 19 uur. Nader onderzoek leert dat de klacht specifiek de volgende verklaring van wielrenner Vandenbroucke betreft: "*Al de onderzoeksresultaten zijn negatief. Alles is negatief. Geen doping is teruggevonden.*"

Bij de klacht zijn een VHS-copie van het VTM-nieuwsfragment en een audiocassette met een copie van het VRT-radiobericht gevoegd.

2. VRT-Radio c/ VTM

Met een brief van 23 juni 1999, twee dagen later dus, dient de heer Jos Bouveroux, hoofdredacteur van de Radionieuwsdienst, klacht in tegen VTM voor het niet-vermelden van de bron, of juist de opdrachtgever van een nieuwsitem, zijnde de VRT-Radio zelf.

Deze klacht betreft de weergave in het VTM-journaal van 12 juni van een Dimarso-verkiezingspeiling die in opdracht van de VRT en de Financieel-Economische Tijd was uitgevoerd. In de nieuwsuitzending van 13 uur was wel nog vermeld dat de openbare omroep de peiling had besteld, in de nieuwsuitzending van 19 uur was dat niet meer het geval.

Volgens klager is het "de gewoonte en de deontologische plicht dat steeds de opdrachtgever van opiniepeilingen wordt vermeld". "Onnodig te zeggen dat de VRT schade heeft ondervonden van het niet-vermelden van de opdrachtgevers. De VRT en de Financieel-Economische Tijd hebben zware kosten gedaan om de exclusieve opiniepeiling te organiseren."

Bij de klacht is een videocassette van de betrokken nieuwsuitzending van VTM gevoegd.

ADVIES

Onderzoek van de toegestuurde beeld- en klankfragmenten laat toe te concluderen dat beide klachten met de feiten stroken.

De Raad voor Deontologie betreurt dat in beide gevallen de televisieredacties een correcte bronvermelding achterwege hebben gelaten.

Wanneer journalisten niet zelf bepaalde exclusieve informatie hebben ingewonnen, behoort het tot hun essentiële plichten melding te maken van het - al dan niet concurrerend - medium dat de informatie heeft aangebracht.

De Raad voor Deontologie herinnert in dit verband aan de volgende plichten opgenomen in de Verklaring van München uit 1971:

- het verbod om essentiële informatie achterwege te laten (plicht 3);
- het verbod om oneerlijke methodes te gebruiken voor het verkrijgen van informatie (plicht 4);
- het verbod van plagiaat (plicht 8).

De Raad voor Deontologie is van mening dat in beide gevallen een inbreuk op voormelde deontologische principes gepleegd is.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Pierre Dejemeppe c/ RTBF

27 april 2000

1. DOSSIER

1. De heer Pierre Dejemeppe, verzoeker, heeft op 1 juni 1999 een klachtbrief geschreven naar het Bureau van het AVBB, dat de klacht heeft overgemaakt aan de Raad voor Deontologie. De klacht is gericht tegen de RTBF en betreft de uitzending van een sequens van het televisiejournaal van 20 mei 1999. Het eerste onderzoek van het dossier heeft plaatsgevonden op 26 augustus. De verhoren die oorspronkelijk waren voorzien in september moesten worden uitgesteld tot februari 2000, als gevolg van de werkoverlast bij de Raad voor Deontologie. De redactiechef van het televisiejournaal, de betreffende journaliste, alsook de aanklager werden door de Raad gehoord. De definitieve uitspraak werd goedgekeurd op 27 april 2000.

2. *"Moorden van Waals-Brabant: een hypothese die opnieuw opduikt"*, zo kondigde de RTBF aan in zijn televisiejournaal van 19u30 op donderdag 20 mei 1999. De journaliste ontwikkelde de genoemde hypothese zoals ze aan de media was voorgesteld tijdens een persconferentie, die in het kader van de verkiezingen was georganiseerd door Albert Mahieu, de lijsttrekker van "VIVANT" voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. *"Volgens hem zouden de aanslagen tegen de Delhaize te maken hebben met verduisteringen door de bestuurders van de groep, alsook met de maffia"*, rapporteerde de journaliste. Daarbij schoof ze naar voren dat de heer Dejemeppe *"aan de basis ligt van de gerechtelijke vervolgingen omwille van fraude tegen verschillende bestuurders van de verzekeringsmaatschappij Assubel"*. *"Volgens Albert Mahieu"*, vervolgde de journaliste, *"woont de broer van de procureur des Konings van Brussel samen met een persoon van wie de familie eigenaar is van gebouwen die worden gebruikt voor prostitutie"*. Door middel van illustratiemateriaal dat verdeeld werd tijdens de persconferentie, en van gefilmde beelden van namen die naast de deurbellen prijken, onthulde de camera op het scherm de identiteit van de echtgenote van de aanklager, alsook die van haar (minderjarige) zoon.

De volgende dag opende het televisiejournaal van 19u30 met de voorlezing van een rechtzetting die werd opgesteld door de heer Dejemeppe, verzoeker. Deze ging als volgt: *"Pierre Dejemeppe verklaart dat hij niets te maken heeft met de geruchten en samenraapsels die werden gerapporteerd door de heer A. Mahieu en die gisteravond werden uitgezonden tijdens het televisiejournaal van de RTBF. Hij betreurt dat deze roddels, die reeds lang de ronde doen en die nooit werden hard*

gemaakt met ook maar het minste bewijs, nog kunnen worden uitgezonden, waardoor de eer van een familie wordt geschaad. Hij heeft besloten klacht in te dienen tegen de heer Mahieu voor laster en eerroof, en zich te wenden tot de disciplinaire raad van de journalistenvereniging (AVBB) voor wat de sequens van het televisiejournaal betreft die gisteren werd uitgezonden".

3. In zijn klacht bij de Raad voor Deontologie betreurt Pierre Dejemeppe de journalistieke wijze waarop de openbare televisiezender de informatie heeft behandeld. Volgens hem is er een loopje genomen met *"deontologische regels die met name voorzichtigheid en waakzaamheid vereisen en die respect voor het privé-leven opleggen"*.

Verzoeker meldt dat de dag na het televisiejournaal, de zoon van zijn echtgenote, een adolescent van 16 jaar, geïnterpelleerd werd door zijn schoolvrienden, die zijn naam hadden opgemerkt op het televisiescherm.

Pierre Dejemeppe verwijst eveneens naar het dossier met nummer 11 dat de Raad voor Deontologie behandelde in 1997-1998, zoals blijkt uit het officiële jaarverslag van 1998-1999: *"De beweringen gepubliceerd door De Morgen betreffende de banden tussen de procureur des Konings en de prostitutie - een band waarvan ik de hoeksteen zou zijn - werden het voorwerp van een strenge uitspraak van uw Raad op 11 februari 1998. Uw Raad was met name van oordeel dat "de beschuldigingen ernstige schade toebrechten aan de waardigheid van de procureur en aan die van zijn familie."*

2. ANALYSE VAN DE REPORTAGE

De Raad voor Deontologie had tijdens zijn zitting van 16 december 1999, toen hij de omstreden reportage bekeek, de indruk dat hij de door de krant *De Morgen* bijna drie jaar eerder ontwikkelde beschuldigingen opnieuw hoorde.

De Morgen werd toen door de Raad gewezen op haar deontologische verplichtingen. De uitspraak van de Raad luidde dat de krant *"op onachtzame wijze had gehandeld"*. De *Morgen* heeft deze uitspraak toen integraal gepubliceerd in haar editie van 10 maart 1998, dit samen met een tekst met *"Verontschuldigingen"* bestemd voor de procureur des Konings van Brussel, vanwege hoofdredacteur Yves Desmet. Ook deze berichtgeving was het gevolg geweest van een persconferentie van dezelfde Albert Mahieu.

Na de analyse van de televisiereportage en van de logenstraffing die de volgende dag werd uitgezonden door het televisiejournaal, heeft de Raad voor Deontologie de journaliste en haar hoofdredacteur gevraagd om een repliek te komen verstrekken.

3. DE HOORZITTING MET DE JOURNALISTE EN HAAR HOOFDREDACTEUR

De journaliste en haar hoofdredacteur werden gehoord op 24 februari 2000.

Tijdens de redactievergadering waarop ze was aangeduid om Mahieus persconferentie te verslaan, had de journaliste er zich louter toe geëngageerd om verslag uit te brengen. Volgens de journaliste zelf is ze nu eenmaal geen specialiste in het dossier van de moorden van Waals-Brabant. Ze was voor dit onderwerp niet overgegaan tot een grondig onderzoek. Evenmin zag ze in hoe ze de stellingen die naar voren werden gebracht door Albert Mahieu tijdens zijn persconferentie beter had kunnen controleren.

Van zijn kant beklemtoont de hoofdredacteur dat het item in het televisiejournaal *"zorgvuldig in de voorwaardelijke wijs gebracht werd"*. Hij voegt eraan toe dat er pogingen werden gedaan om de heer Dejemeppe voor de camera te laten reageren en dat deze de voorkeur had gegeven aan een rechtzetting de volgende dag, rechtzetting die werd uitgezonden door het televisiejournaal.

4. HOORZITTING MET PIERRE DEJEMEPPE

De verzoeker, die gevraagd had om voor de Raad de redenen van zijn klacht te kunnen toelichten, beklemtoonde *"het gebrek aan duidelijke afstandname"* waarmee de RTBF deze persconferentie had verslagen. Dat stond volgens hem in contrast met de houding van RTL-TV1 en alle Belgische kranten.

Gelijktijdig met zijn klacht voor de Raad, diende de heer Dejemeppe klacht in tegen Albert Mahieu bij het gerecht.

5. ADVIES

De Raad is van oordeel dat, gezien de complexiteit van het dossier van de moorden van Waals-Brabant en gezien de ernst van de beschuldigingen die werden geuit door de heer Mahieu tijdens zijn persconferentie, het zeker nodig was geweest dat de journaliste zich documenteerde dan wel een beroep deed op raadgevingen van de justitie-specialisten bij de openbare televisieomroep.

Door haar reportage niet in de toepasselijke verkiezingscontext te plaatsen, gaf de journaliste bovendien nog meer gewicht aan de beschuldigingen, waarvan de formulering in de voorwaardelijke wijs teniet werd gedaan door de overvloed van beelden die de bedoelingen van Albert Mahieu alleen maar versterken.

De Raad wenste eraan te herinneren dat *"de journalist als taak heeft zijn informatie zorgvuldig na te trekken alvorens haar te gebruiken. Door de bedoelingen van een ander te publiceren maakt hij zichzelf verantwoordelijk. Als hij de waarheid verzuimt, kan hij slechts worden vrijgepleit door zijn fout op zijn informanten af te schuiven"* (Duwaerts en Demarteau, *Rechten en plichten van de journalisten, Hoofdstuk VII, paragraaf 91*).

Het respect voor de privacy is eveneens een journalistieke gedragsregel, die opgenomen is in alle nationale en internationale deontologische codes. Begin 1998 herinnerde directeur informatie van de RTBF nog aan het belang van dit principe, toen hij de nieuwe Deontologische Code voorstelde die unaniem door de raad van bestuur van de RTBF

werd aanvaard. In dit verband is het onthullen van de identiteit van een minderjarige die niets met de weergegeven zaak te maken heeft, niet conform met de deontologie.

Hoewel de voorwaardelijke wijs in het gecontesteerde item overvloedig werd gebruikt, is de Raad van oordeel dat het hier gaat om een valse, oppervlakkige voorzichtigheid.

Er moet wel worden toegegeven dat er intussen meer dan vijftien jaar verstreken zijn sinds de "moordenaars van Waals-Brabant" hun achtentwintigste onbestrafte moord pleegden. Gezien de ernst van de beschuldigingen die werden geuit door Albert Mahieu, is het derhalve aangewezen deze enkel met de grootste bedachtzaamheid uit te zenden, conform de deontologie.

Een uitspraak van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de gerechtelijke aansprakelijkheid - het weze burgerrechtelijk, het weze strafrechtelijk - van de betrokken journalist of van wie dan ook.

Zie advies van het College voor Deontologie van 23 november 2000.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

José Happart c/ X (Le Soir Illustré)

25 mei 2000

DOSSIER

- In een brief geadresseerd aan de voorzitter van de AVBB, gedateerd op 18 juni 1999, vraagt de heer José Happart, op dat ogenblik Europees volksvertegenwoordiger en aangekondigd kandidaat voor een ministeriële post binnen de volgende Waalse regering, de bijeenroeping van de Raad voor Deontologie over een reeks artikelen gepubliceerd tussen 7 april en 13 juni 1999 in *Le Soir Illustré*.
- Verzoeker ziet hierin "*een persoonlijke vijandigheid (...) met het duidelijke doel mijn politieke carrière schade toe te brengen*".
- Het eerste artikel (*Le Soir Illustré* van 7 april) bracht documenten ter sprake die door ene Horst Hermann overhandigd werden aan José Happart en die vals bleken te zijn.
- Het tweede artikel (gedateerd op 28 april) bracht verslag uit van de getuigenverklaring van zakenlui die zouden gecontacteerd zijn om smeergeld wit te wassen.
- Het derde artikel (d.d. 9 juni) was in feite een artikel in de marge van de dioxinecrisis.
- Het vierde artikel (d.d. 16 juni) omvatte een reportage over het verleden van de vader van José Happart.

De Raad heeft het dossier ingeleid op zijn vergadering van 30 september 1999.

De Raad nodigde de journalist uit op zijn vergadering van januari 2000.

HOORZITTING MET DE JOURNALIST

Op 30 maart 2000 kon de auteur van de gelaakte artikelen (eindelijk) ingaan op de uitnodiging van de Raad. Hij gaf de volgende uitleg:

- Het eerste artikel had te maken met een feit uit de actualiteit: de beschuldiging van Herman omwille van de valse documenten die werden overgemaakt aan Happart.
- Tijdens het onderzoek dat de journalist met betrekking tot dit onderwerp verrichtte, stootte hij op andere elementen die hij in zijn tweede artikel heeft verwerkt.
- De journalist maakt gewag van een veertigtal contacten en documenten die zijn interview ondersteunden. José Happart zelf werd bij drie gelegenheden geïnterviewd.
- Het tijdstip van verschijning en de nabijheid van de verkiezingen, en bijgevolg van de vorming van een Gewestregering, was puur toeval, aldus de journalist.
- Het artikel met betrekking tot het verleden van de vader had als doel "Happart in tegenspraak te brengen met zijn eigen beweringen".

- De titels en de presentatie van de artikels zijn zaak van de uitgever, met dewelke de journalist zich volledig solidair verklaart.
- Er werd een recht van antwoord gepubliceerd, dat was toegestuurd door één van de geciteerde vzw's.

PRO MEMORIE

Het komt de Raad voor Deontologie niet toe een tegenonderzoek te voeren met betrekking tot de aangebrachte feiten, en er vervolgens de relevantie van te controleren. Het toetsen aan de kwalificaties "leugenachtige beweringen" en "eerrovende, lasterlijke en beledigende uitlatingen" - zoals gevraagd door de heer Happart in zijn verzoekschrift - behoort niet tot de bevoegdheid van de Raad.

ADVIES

Niettemin komt het de Raad wel toe te zeggen of naar zijn mening en volgens de elementen die hem ter kennis werden gebracht, de deontologische regels werden gerespecteerd bij de verwerking van de informatie.

- In dit geval neemt de Raad akte van de verklaringen van de auteur van de artikels, die betrekking hebben op het grote aantal bronnen en op de tegenpartij.
- Ook al is de vrijheid van meningsuiting één van de fundamenteën van de journalistiek, het is de regel dat de uiteenzetting van de feiten duidelijk moet worden gescheiden van het gegeven commentaar, wat niet het geval is bij de manier waarop de artikels werden gepresenteerd. Hier werd het verslag van het onderzoek vermengd met satire tot een allegaartje dat indruist tegen de deontologie van een informatief magazine. Het gebruik van een niet ondertekende karikatuur, het herhalen van bepaalde uitdrukkingen (zoals "*ex-toekomstige Waalse minister*" of ook nog "*Dom José*") vormen elementen die kunnen wijzen op mediatieke pesterij, en zelfs op de wil om schade toe te brengen.
- Dit is nog meer het geval bij het artikel over het verleden van de vader. In dit verband houdt de Raad eraan duidelijk te herinneren aan de regel van het "recht om vergeten te worden". Deze regel werd overigens ook geëxpliciteerd in een recente gerechtelijke uitspraak: "*De bescherming van het privé-leven omvat voor een veroordeelde persoon een daadwerkelijk recht op vergeten. Het naleven van dat recht, ook door journalisten die zich beroepen op de persvrijheid, moet worden beschouwd als het basisprincipe. Afwijkingen hierop zijn mogelijk in twee gevallen: bij het verspreiden van elementen die vroeger reeds werden openbaar gemaakt of als er een actueel belang is voor een tweede openbaarmaking.*" (Cfr. Burg. Rechtb. Namen, 17 november 1997, A&M, 1998/3, 269). Het vonnis besluit nog dat wat de uitzonderingen betreft de als zodanig toegelaten afwijkingen strikt, en zelfs onder voorbehoud, moeten worden geïnterpreteerd.

De Raad voor Deontologie is van mening dat het bijzonder gedocumenteerd onthullen van het verleden van de vader werd gebruikt met als enig doel aan te tonen dat de zoon zou hebben gelogen. De Raad is van mening dat de journalist ertoe verplicht is

om, in het licht van zijn behoeften tot bewijsvoering, andere belangen dan enkel die van zichzelf te laten doorwegen. In het onderhavige geval is het ophalen van herinneringen tegenstrijdig met de deontologie.

Een uitspraak van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de gerechtelijke aansprakelijkheid - het weze burgerrechtelijk, het weze strafrechtelijk - van de betrokken journalist of van wie dan ook.

Zie het advies van het College voor Deontologie van 23 november 2000.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Rijkswacht c/ M. (Le Matin)

25 mei 2000

FEITEN

- In een brief, gedateerd op 19 november 1999, interpelleert de adjunct-woordvoerder van de rijkswacht de Raad voor Deontologie betreffende een artikel dat zeven dagen eerder verscheen in *Le Matin*. In dat artikel stelde de journalist, M., rijkswachters van Zaventem aansprakelijk voor een zaak die uitliep op een verkrachting.
- De klagende rijkswachtofficier betreurt meer bepaald de volgende zinsnede:
"Niemand ontkent nog het feit dat binnen dit detachement bepaalde functionarissen van de ordehandhaving aangetast zijn door de weerzinwekkende stellingen van het Vlaams Blok."
- De Raad neemt kennis van het dossier, maar heeft geen contact kunnen opnemen met de journalist. Hij heeft de redactie van *Le Matin* verlaten en heeft geen gevolg gegeven aan de brief, noch aan de telefonische oproepen waarbij hij werd uitgenodigd om uitleg te verstrekken aan de Raad.
- Na een lange wachttijd heeft de Raad besloten om een uitspraak te doen.

ADVIES

- In de presentatie van het artikel werd, en dit conform met de meest elementaire regels van de deontologie, de uiteenzetting van de feiten duidelijk gescheiden van de commentaar.
- De uiteengezette feiten gaan terug op een een getuigenis, die als dusdanig werd weergegeven door de advocaat van het slachtoffer.
- Het commentaar behelst twee onderdelen:
 - ◇ een serie van bemerkingen waarvoor de journalist verantwoordelijk is in de mate dat hij zijn persoonlijke perceptie van de zaken geeft;
 - ◇ een serie van vragen die zijn persoonlijke benadering van de feiten resumeren.
- Binnen dit kader van commentaar wordt verwezen naar relaties met het Vlaams Blok. Ook al kan deze stelling mogelijk afdoende tegengesproken worden, toch wordt ze door de context gerelativeerd. Bijgevolg is het poneren van deze stelling niet strijdig met de deontologie, en valt dit wel degelijk onder de vrijheid van commentaar.

Een uitspraak van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de gerechtelijke aansprakelijkheid - het weze burgerrechtelijk, het weze strafrechtelijk - van de betrokken journalist of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Liga voor Mensenrechten c/ De Morgen

25 mei 2000

FEITEN

Op 16 augustus 1999 publiceert De Morgen een artikel over de moord in het Nederlandse Assen op een zevenjarig meisje. De journalist van De Morgen constateert na een gesprek met de moeder dat deze niet echt is aangedaan door de moord op haar dochtertje. Bij het artikel wordt ook een foto overgenomen van De Volkskrant. Het onderschrift bij de foto zegt dat de moeder emotioneel staart naar de zandbak waarin haar dochter het laatst is gezien.

KLACHT

Op 19 augustus 1999 dient de heer Paul Pataer als voorzitter van de Liga voor Mensenrechten een klacht in bij de Raad voor Deontologie. Hij stelt dat De Morgen een deontologische fout heeft gemaakt door de oorspronkelijke foto van De Volkskrant te voorzien van een ander en "subjectief" onderschrift.

ONTVANKELIJKHEID

Yves Desmet, algemeen hoofdredacteur van De Morgen, repliceert in een brief van 13 maart 2000 dat hij zich niet tegen de klacht hoeft te verweren gezien de heer Pataer geen rechtstreeks noch onrechtstreeks belang heeft bij dit artikel. Volgens hem is de klacht van de heer Pataer met andere woorden onontvankelijk.

De Raad voor Deontologie herinnert eraan dat hij geen rechtscollege is dat bindende uitspraken doet waaraan de gedaagden zich dienen te houden. Het 'belang' dat iemand heeft bij een klacht is dan ook geen ontvankelijkheidsvereiste. Bij een klacht van iemand die geen rechtstreeks belang heeft in het aangeklaagde artikel, kan de Raad beslissen die klacht toch te behandelen als de opgeworpen kwestie van belang is voor de bepaling van de krijtlijnen van de journalistieke deontologie.

In het verleden heeft de Raad ook in andere dossiers deze houding aangenomen, onder meer toen voormalig minister van Media Van Rompuy een advies vroeg over de zaak-Kasterlee (advies van de Raad van 28 januari 1999).

Derhalve oordeelt de Raad dat de klacht ontvankelijk is.

ADVIES

De journalist van De Morgen laat in zijn artikel van 16 augustus de moeder van het vermoorde meisje aan het woord. Daarin stelt hij vast dat deze "naar eigen zeggen niets speciaals voelt na de dood van haar dochtertje". De journalist baseert deze vaststelling op het gesprek dat hij had met de moeder en ook op wat burens hem vertelden.

Een journalist mag in de beschrijving van een situatie verder gaan dan de louter letterlijke weergave van de feiten. Hij mag daar persoonlijke observaties aan toevoegen zolang die gebaseerd zijn op wat hij zelf heeft gezien of gehoord. De journalist van De Morgen heeft dan ook geen deontologische regels overtreden door de persoonlijke observaties in het artikel over de gemoedstoestand van de moeder.

De Morgen publiceert naast het artikel ook een foto van de moeder tijdens een herdenkingsplechtigheid aan de zandbak waar haar dochtertje het laatst is gezien. De moeder staat hier tussen een tiental buurtbewoners. Deze foto is overgenomen van De Volkskrant. Volgens klager schreef De Volkskrant onder deze foto: "Chanel's moeder (midden, met donker haar en donkere jas) herdenkt met buurtbewoners de dood van haar dochtertje tijdens de stille tocht, bij de zandbak waar het kind het laatst heeft gespeeld." De Morgen betwist niet dat dit het oorspronkelijke onderschrift was.

Zelf schrijft De Morgen bij deze foto: "Emotieloos staart de moeder van de vermoorde Naomi (midden) naar de zandbak waar alles begon." Nochtans is de karakterisering "emotieloos" in niets af te leiden uit de foto zelf. Uit niets blijkt dat de journalist van De Morgen zelf op deze herdenkingsplechtigheid aanwezig was en dat de karakterisering in het onderschrift een persoonlijke observatie was op het moment van de herdenkingsplechtigheid. Uit het artikel blijkt ook niet dat aanwezigen op de herdenkingsplechtigheid tegen De Morgen hebben verteld dat de moeder op het moment van de herdenkingsplechtigheid inderdaad zonder emotie staarde naar de zandbak.

De Morgen kan dan ook de karakterisering in het onderschrift bij de foto niet hard maken, en is bijgevolg door het plaatsen van het nieuwe onderschrift onnauwkeurig geweest.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Seghers Better Technology c/ D. (De Standaard)

29 juni 2000

VOORGAANDEN

Met een brief gedateerd op 27 augustus 1999 dienen vijf naamloze vennootschappn rond de Seghers Better Technology Group (hierna SBT) klacht in bij de AVBB tegen de heren D. en Vandermeersch, respectievelijk economieverslaggever en hoofdredacteur van De Standaard.

De klacht heeft betrekking op “de houding, voorbereiding en journalistieke werkwijze van de heer D. naar aanleiding van de publicatie in het dagblad ‘De Standaard’ van de artikelen van 7 mei 1999, 29 juli 1999 en 30 juli 1999 over de nv Seghers Better Technology Group en haar dochtervennootschappen.”

Gelijk met de klacht bij de AVBB dagvaardt SBT de N.V. Vlaamse Uitgeversmaatschappij, hoofdredacteur Peter Vandermeersch, journalist D. en journalist S. voor de burgerlijke rechtbank te Brussel. De schadevergoeding belooft 5 miljoen Belgische frank, het zij 1 miljoen frank voor elk van de betrokken firma’s, dit “onder voorbehoud van vermeerdering in de loop van het geding” en door de gedaagden “solidair minstens in solidum de ene bij gebreke aan de andere” te betalen. SBT eist verder de publicatie van het vonnis in De Standaard en drie andere Nederlandstalige dagbladen op kosten van de gedaagden. De firma dringt tot slot aan op de uitvoerbaarheid bij voorraad van het tussen te komen vonnis.

Op donderdag 30 maart hoort de Raad voor Deontologie voor SBT de advocaat alsmede een bedrijfsverantwoordelijke van de groep. Op dezelfde dag hoort de Raad journalist D.

DE KLACHT

De klacht is concreet gericht tegen vier artikelen die in De Standaard over SBT verschenen:

- Een artikel van 7 mei 1999 onder de titel ‘Ambiteuze expansie keert zich tegen Seghers’ en met als ondertitel ‘Belangrijk verlies voor uitblijvende contracten’;
- Een artikel van 8 mei 1999 dat een portret bevat van de heer Hendrik Seghers onder titel ‘Tijl Uilenspiegel en Caligula’;
- Een artikel van 29 juli 1999 met als title ‘Seghers ontslaat op de valreep enkele topmedewerkers’ en als ondertitel ‘Macht Hendrik Seghers wordt statutair beperkt’;
- Een artikel van 30 juli 1999 met als titel ‘Seghers enkele maatjes te klein’.

SBT ziet in deze vier artikelen “een aaneenrijging van vooringenomen en inhoudelijk onzorgvuldig verzorgde perspublicaties en feitelijkheden van de hand van de heer D.”

De klachten tegen de journalist kunnen als volgt gestructureerd worden.

1. Eenzijdigheid, selectiviteit, partijdigheid, geen onderscheid tussen feiten en commentaar

Klager verwijt de journalist “systematisch op selectieve wijze” te werk te gaan, “met exclusieve aandacht voor ongenueanceerde ‘onheilspellende’ berichten die disproportioneel worden weergegeven”. Voorbeelden: de berichten over een nakend faillissement op 7 en 8 mei en de zogenoemde leegloop van topmedewerkers op 29 juli.

Volgens aanklager worden deze berichten ook “onnodig herhaald”. Voorbeeld: het terugkomen op het ontslag van de heer V.

Klager stoort zich er verder aan dat welbepaalde items worden uitvergroet en als symptoom worden gesteld voor een vermeende algemene malaise. Zo wordt het vertrek van een aantal medewerkers ten onrechte geëxtrapoleerd tot een “destabilisatie” bij SBT. Het uitblijven van een belangrijke opdracht (verbrandingsoven Drogenbos) wordt ten onrechte gesitueerd binnen een context van “belangrijke financiële problemen” bij SBT.

Alszodanig maakt de journalist volgens klager ook onvoldoende onderscheid tussen feiten en commentaar: “Alle aangehaalde ‘feiten’ moeten zijn persoonlijke subjectieve visie ondersteunen.”

2. Gebruik van uitsluitend anonieme bronnen, deloyale nieuwsverstrekking

Volgens klager werkt de journalist “op basis van uitsluitend anonieme bronnen, zoals ‘een kenner van de sector’, ‘sommigen’, *goedgeplaatste waarnemers*, *een betrokkene*, ‘industriële en financiers die groep Seghers kennen’. Door deze overvloedige verwijzing naar voor de lezer volstrekt onbekende en oncontroleerbare bronnen poogt de heer D. aan de verdachtmakingen een schijn van credibiliteit te verlenen terwijl het voor de lezer precies onmogelijk is om zich te vergewissen van het waarheidsgehalte en de betrouwbaarheid van de geuite verdachtmakingen.”

3. Schending van het beginsel van hoor en wederhoor

Op 27 juli 1999 vond op de redactie van De Standaard een onderhoud plaats tussen SBT, journalist D. en adjunct-hoofdredacteur B. Daarbij maakte SBT zijn beklag over de berichtgeving van 7 en 8 mei. Onmiddellijk daarna volgden de gewraakte artikelen van 29 en 30 juli. Volgens klager kwam dit neer op “het niet honoreren van afspraken.”

Overigens bracht de journalist ook de publicaties van 7 en 8 mei al zonder “een afspraak met SBT die gepland was en plaatsvond op zaterdag 8 mei 1999 [...] te willen afwachten.”

4. Niet rechtzetten van foutieve informatie

Volgens de klacht laat de journalist “ook na om enige vroeger gepubliceerde (foutieve) informatie spontaan recht te zetten.”

In het algemeen wijst de klager nog op de enorme impact die een dergelijke berichtgeving heeft voor de economische en financiële geloofwaardigheid van een bedrijf. Voor financieel-economische berichtgeving moet de deontologische lat hoger liggen dan voor andere journalistiek, omwille van de grote belangen (ook voor de werknemers bijvoorbeeld) die hierin meespelen.

REPLIEK

Journalist D. stelt al eind februari 1997 in contact gekomen te zijn met Seghers. Het bedrijf zou toen naar de beurs gaan, wat vreemd geworden werd door de bankiers. Op dit ogenblik is Seghers nog steeds niet beursgenoteerd.

Later zou het bedrijf een privé-plaatsing doen. Volgens een Lessius-rapport zakte de waardering op korte termijn van 6 naar 4 miljard.

Het artikel van 7 mei 1999 knoopte eigenlijk aan bij een interview met de heren Seghers en Cornillie dat drie dagen eerder in de Financieel-Economische Tijd verscheen. In die periode werd wel degelijk gewag gemaakt van problemen, zoals het vertrek van de heer V., gedelegeerd bestuurder van SBT Water, bij het bedrijf.

Het klopt dat er op zaterdag 8 mei een contact gepland was met SBT, maar precies omdat de FET op dinsdag al iets gepubliceerd had kon De Standaard moeilijk talmen.

De journalist praatte toen met bankiers, industriëlen, concurrenten, mensen van SBT zelf (onder wie een bestuurder).

De berichtgeving was dus absoluut niet gebaseerd op meer dan een enkele bron, en zeker niet ‘gestuurd’.

Zo circuleerden er ook bepaalde verliescijfers, maar die weigerde de journalist over te nemen omdat hij ze onvoldoende onderbouwd vond.

Maar de waarheid is wel degelijk dat de groep het financieel niet goed doet.

De journalist verwijst nog naar de editie van Trends van 19 oktober 1999, waarin de heer Hendrik Seghers zelf toegeeft dat zijn bedrijf liquiditeitsproblemen kent. In hetzelfde blad verscheen bovendien een artikel over het personeelsverloop bij SBT.

Bovendien kwam de journalist SBT wel degelijk serieus tegemoet, door tussen 8 mei en 29 juli-dat was in volle crisisperiode bij het bedrijf- niets meer te publiceren.

Het bericht van 29 juli 1999 was gebaseerd op de aankondiging van een algemene vergadering van het bedrijf, waarop belangrijke zaken besproken zouden worden in

verband met personeel en statuten (onder anderen aanpassingen aan het statuut van de topfuncties).

Journalist D. erkent dat de stijl van zijn berichtgeving als ‘pittig’ ervaren kan worden. Dit is een bewuste keuze met als doel de economische berichtgeving minder saai te maken.

De journalist stelt tot slot te vrezen dat SBT er in wezen op uit is te beletten dat hij sowieso nog iets schrijft over het bedrijf.

ADVIES

1. De Raad voor Deontologie ziet niet in hoe de gelaakte berichtgeving door vermeende eenzijdigheid, selectiviteit of partijdigheid in strijd zouden zijn met de journalistieke deontologie.

Om te beginnen stelt de eis van partijdigheid zich niet in de zin van perfecte objectiviteit. De journalist kan best wel persoonlijke overtuigingen laten doorspelen in zijn redactionele werk. Elk journalistiek werkstuk heeft onvermijdelijk iets subjectiefs.

Bovendien *is de gelaakte berichtgeving niet eenzijdig*, in die zin dat ze wel degelijk gebaseerd blijkt te zijn op meerder bronnen, en vaak niet de minste.

Verder stelt de Raad voor Deontologie vast dat de gelaakte berichtgeving ook melding maakt van de visie van SBT zelf op de gebeurtenissen. In het artikel van 7 mei 1999 doet de heer Hendrik Seghers bepaalde geruchten expliciet af als "onzin". In het artikel van 29 juli is de volledig laatste alinea aan de visie van de heer Seghers op het personeelsverloop van zijn bedrijf gewijd.

De Raad voor Deontologie merkt tot slot op dat het laatste artikel, van 30 juli 1999, niet van de hand van journalist Dendooven maar van de hand van diens collega Sertyn is. Overigens publiceerde ook het weekblad Trends niet altijd even flatterende berichtgeving voor SBT. Er kan dan moeilijk volgehouden worden dat hier een enkele journalist alleen maar zijn eigen subjectieve visie aan het verdedigen zou zijn, zoals klager beweert.

2. Het gebruik van anonieme bronnen is geoorloofd wanneer (1) dit noodzakelijk is om bepaalde relevante informatie aan te brengen en (2) het niet mogelijk blijkt dit aan de hand van identificeerbare bronnen te doen, bijvoorbeeld omdat bronnen ernstig gevaar lopen hun werk te verliezen of anderszins te worden gestationeerd. Dit komt in het bedrijfsleven meer dan eens voor.

De Raad voor Deontologie beklemtoont dat de journalist systematisch duidelijk maakt dat bepaalde beweringen afkomstig zijn van welbepaalde (zij het anonieme) bronnen. Dit laat het lezerspubliek wel degelijk toe de relativiteit van de gedane uitspraken in te zien en deze naar waarde te schatten. Anders zou het geweest zijn wanneer de journalist de bewegingen in kwestie systematisch voor zijn eigen rekening genomen had, *quod non*.

3. De Raad voor Deontologie is van oordeel dat in het algemeen het beginsel van hoor en wederhoor afdoende is nagekomen door de journalist.
Op diverse plaatsen in de berichtgeving is plaats voorzien voor de visie van SBT zelf. Opmerkelijk genoeg heeft SBT nooit het initiatief genomen om een recht van antwoord in te dienen bij De Standaard. Volgens klager zou dit geen soelaas gebracht hebben en zelfs contraproductief hebben gewerkt. De Raad voor Deontologie meent nochtans dat het recht van antwoord een aangewezen middel blijft om informatie bij te sturen.
4. De Raad voor Deontologie ziet niet in welke informatie als "incorrect" gecorrigeerd diende te worden.
Overigens erkende niemand minder dan de raadsman van klager zelf, tijdens de hoorzitting van 30 maart, dat de weergegeven informatie op zich allemaal wel klopten, maar dat ze in hun geheel genomen "onrechtvaardig" waren. Ook daarom, aldus klager zelf, zag SBT af van het indienen van een recht van antwoord.
De Raad voor Deontologie stipt aan dat het recht tot antwoord bij printmedia wel degelijk ook kan uitgeoefend worden zonder dat er fouten worden aangetoond.

In het algemeen betwist de Raad voor Deontologie nog dat de deontologische normen voor economiejournalistiek anders en strenger zouden moeten zijn dan voor de nieuwsvoorziening in het algemeen.

De Raad ziet dan ook niet in hoe in deze zaak weldanige inbreuk op de journalistieke deontologie zou zijn gepleegd.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridisch-gerechtigde aansprakelijkheid - het weze strafrechtelijk, het weze burgerrechtelijk - van de betrokken journalist(en) of van wie anders ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Dewinter (Vlaams Blok) c/ Humo

24 augustus 2000

VOORGAANDEN

Op 1 juni 1999 publiceert het weekblad Humo (editienummer 3065/23) een artikel onder de kop '20.000 frank per bord: het Vlaams Blok bakt het bruin'. Het stuk belicht twee fund raising dinners die georganiseerd werden door de heer Filip Dewinter, Vlaams parlementslid voor het Vlaams Blok, dit in de aanloop naar de parlementsverkiezingen van 13 juni 1999. Vooral een fondsenwervingsactie van 1 mei '99 krijgt aandacht. De auteurs van het artikel stellen deze handelswijze tegenover de negatieve houding die (de partij van) Dewinter aanneemt ten overstaan van de fondsenwerving bij andere politieke partijen en politici.

In het artikel komt de heer Dewinter zelf ruimschoots aan bod. Hij legt uit dat hij zich met zijn fund raising dinners niet buiten de wettelijkheid plaatst. Ook enkele personen die aan de bijeenkomst van 1 mei 1999 deelnamen, komen aan het woord.

Twee weken later publiceert Humo (editienummer 3067/25) een recht van antwoord van de heer Dewinter. Daarin klaagt deze over het niet respecteren van de persoonlijke levenssfeer en over schending van het recht op afbeelding.

Een formele klacht met gelijklopende strekking werd door de heer Dewinter ingediend bij de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer. Deze klacht is tevens gericht tegen onbekenden, die het repertorium van de motorvoertuigen bij de Dienst van Wegverkeer zouden misbruikt hebben.

Ondertussen leidde de heer Dewinter ook een burgerrechtelijke procedure in tegen vier Humo-medewerkers (cfr. infra). Daarbij eist hij een provisionele schadevergoeding van 2 frank per nummer dat van Humo 3065/23 is verkocht.

KLACHT

Op 20 juli 1999 dient de heer Dewinter, hierna klager genoemd, een klacht in bij de Raad voor Deontologie. De klacht is geformuleerd tegen de journalisten S. en I., die het artikel schreven, tegen hoofdredacteur Guy Mortier en tegen fotograaf K.

Klager stelt vooreerst dat de twee journalisten en de fotograaf op een onfaire wijze te werk zijn gegaan. Ze zouden oneerlijke methoden hebben gebruikt om hun informatie en fotomateriaal te bekomen. Concreet: ze zouden zich verdekt hebben opgesteld in de omgeving van de plaats waar klager op 1 mei 1999 een fund raising dinner organiseerde. Daarbij zouden bovendien nummerplaten zijn opgeschreven van de voertuigen van de deelnemers, en werden deze gegevens vervolgens gebruikt om hun identiteit te achterhalen. Klager verwijst hierbij naar een telefonisch gesprek dat hij op 13 mei 1999 had met een van de journalisten.

Het tweede deel van de klacht slaat op het niet respecteren van de persoonlijke levenssfeer door het publiceren van namen, beroepsactiviteiten en foto's van een aantal deelnemers.

REPLIEK

De twee auteurs (op 15 mei 2000), de hoofdredacteur (op 24 mei 2000) en de fotograaf (ook op 24 mei 2000) maakten schriftelijk hun repliek op de klacht over. Deze replieken lopen inhoudelijk grotendeels gelijk.

Beklemtoond wordt dat klager fund raising dinners organiseerde in zijn hoedanigheid van parlementslid en verkiezingskandidaat. Daardoor horen deze fondsenwervingsactiviteiten niet in de privé- maar in de publieke sfeer thuis.

De journalisten wijzen er verder op dat voor de foto's "uiterst omzichtig te werk is gegaan". Er werden zwarte blokjes voor de gezichten van de genodigden gezet, de foto's werden opzettelijk zo klein afgedrukt dat niemand herkenbaar is. Erkend wordt dat "de foto's genomen werden zonder dat de genodigden wisten dat zij gefotografeerd werden". "Maar omdat er scrupuleus op gelet werd dat ze onherkenbaar werden gemaakt, werd geen inbreuk gepleegd op het recht van afbeelding van de genodigden."

Ten slotte beklemtonen de journalisten dat ze de namen van de genodigden hebben kunnen achterhalen "zonder dat ze daarvoor welke oneerlijke methode dan ook hebben gehanteerd." Overigens: "Zij kunnen zich ter zake op het bronnengeheim beroepen."

ADVIES

De Raad voor Deontologie beklemtoont dat het recht op informatie en het recht op vrije informatieverzameling buiten discussie staan voor gebeurtenissen met een politiek karakter. Zowel de journalistieke deontologie als de rechtspraak laat daarover geen twijfel bestaan.

Een fund raising dinner van een parlements lid en verkiezingskandidaat is een activiteit met een politiek karakter. Ze valt daardoor buiten de persoonlijke levenssfeer. Bij uitbreiding geldt dit ook voor anderen die deelnemen aan een dergelijke activiteit. De wetgever zelf streeft trouwens maximale transparantie na in verband met de verkiezingsuitgaven en de financiering van politieke partijen en hun mandatarissen (cfr. plafonds voor uitgaven, registratie van giften, enzovoort).

De redenering van klager dat een fund raising dinner "geen publieke manifestatie" zou zijn, gaat op in de mate dat bij voorbeeld niet alle leden van zijn partij eraan deelnemen, of dat er inderdaad geen open oproep was om eraan deel te nemen. Maar ondertussen speelt deze activiteit zich door haar politieke karakter wel degelijk af in de publieke sfeer, zodat moeilijk sprake kan zijn van het niet respecteren van de privacy. Zo'n activiteit is met andere woorden van algemeen belang, en dan geldt bij voorrang het recht op informatie en op vrije informatieverzameling.

De Raad voor Deontologie neemt akte van het feit dat foto's van genodigden werden genomen zonder hun medeweten. Tegelijk stelt de Raad voor Deontologie vast dat de foto's bij het artikel moeten dienen om de inhoud ervan te staven. Bovendien zijn de betrokken genodigden onherkenbaar gemaakt. Er is zodoende geen inbreuk gepleegd op het recht van afbeelding.

De Raad voor Deontologie respecteert vanzelfsprekend het bronnengeheim van journalisten en kan in die zin geen uitspraak doen over de methode die werd gebruikt om de identiteit van een aantal genodigden te achterhalen. Klager verwijst weliswaar naar een telefonisch gesprek op 13 mei 1999, maar de hoofdredactie van Humo is formeel over de wijze waarop de informatie voor het artikel werd verzameld: er zijn geen oneerlijke of onfaire methodes gebruikt.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geenszins een erkenning in van de juridische -het weze strafrechtelijke, het weze burgerrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie anders ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

C. c/ Het Laatste Nieuws

26 oktober 2000

FEITEN EN VOORGAANDEN

Op 23 oktober 1999 bericht Het Laatste Nieuws - editie Brabant over een verkeersongeval onder de kop *'In gracht na knal tegen paal'*. De twee inzittenden, twee jongeren, die lichte verwondingen opliepen, worden opgevoerd met naam, voornaam, leeftijd, straat, huisnummer en woonplaats.

De ouders van een van de jongeren beklagen zich in een brief van 14 november 1999 over een schending van de privacy bij de Raad voor Deontologie. Hun vraag betreft zowel de wettigheid als het deontologisch verantwoord zijn van de berichtgeving.

REPLIEK

In een brief van 5 september 2000 repliceert Paul Daenen, hoofdredacteur van Het Laatste Nieuws, dat er geen sprake is van een schending van de privacy. "Zoals dat in dergelijke berichtgeving algemeen gebruikelijk is, wordt de identiteit van de slachtoffers vermeld."

De hoofdredacteur beklemtoont dat de berichtgeving zeer neutraal was, dat er geen enkele oorzaak voor het ongeval opgegeven werd en er bijgevolg zeker geen schuldige werd aangeduid. Dit, terwijl de klagende partij in zijn klachtbrief zelf erkent dat het ongeval aan overdreven snelheid te wijten was...

De hoofdredacteur betwist ten slotte de bevoegdheid van de Raad voor Deontologie nu de klacht niet uitgaat van de zoon zelf maar van diens vader.

ADVIES

De Raad voor Deontologie is wel degelijk bevoegd om kennis te nemen van de klacht van de vader van de in het artikel genoemde zoon, nu ook deze vader een rechtstreeks belang heeft bij de zaak.

De Raad voor Deontologie heeft zich niet uit te spreken over de mogelijke (on)wettigheid van de gelaakte berichtgeving. Zijn taak is wel om deontologische bakens uit te zetten voor het journalistieke functioneren, bakens die meer dan eens niet gelijk zullen lopen met de rechtsnormen.

Wat de overeenstemming met de journalistieke deontologie betreft, stelt de Raad zich vragen bij de noodzaak om de betreffende persoonsgegevens expliciet in de berichtgeving te verwerken. Het artikel zou zijn nieuwswaarde ongetwijfeld behouden hebben zonder de vermelding van volledige naam en adres van de twee slachtoffers.

Overigens is het niet omdat iets 'algemeen gebruikelijk' zou zijn, zoals de hoofdredacteur van Het Laatste Nieuws stelt, dat de Raad dit ook noodzakelijk als deontologisch moet weerhouden.

Een beoordeling van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische – het weze strafrechtelijke het weze burgerrechtelijke – aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

B. (De Morgen) c/ H. (Gazet van Antwerpen)

26 oktober 2000

FEITEN

Op 16 november 1999 publiceert Gazet van Antwerpen een artikel van de hand van journalist H. getiteld *'Het failliet van een pretentieuze onderzoeksjournalistiek'*. De aanleiding is de zelf toegegeven misser van de krant De Morgen, en met name toenmalig hoofdredacteur Ludwig Verduyn, rond een vermeende geheime miljoenenrekening van PRL-kopstuk Didier Reynders bij KB Lux. Voor journalist H. is de werkelijkheid *"dat vrijwel alle grote en sensationele onderzoeksverhalen, meestal gepubliceerd in dezelfde krant De Morgen, aflopen met gigantische sissers."* Volgt een overzicht van een tiental gerechtelijke dossiers waarin De Morgen (maar ook andere media) uit de bocht zou(den) gegaan zijn.

Een van die dossiers betreft een grootscheeps onderzoek rond een van zedenfeiten verdachte priester uit Genk. "Zomaar even 1.550 vrouwelijke ex-leerlingen van de priester werden ondervraagd. Resultaat: nul. Er kwamen na 1.550 ondervragingen géén strafbare feiten aan het licht."

KLACHT

In een brief die bij de AVBB toekomt op 23 november 1999, dient B., journalist bij De Morgen, klacht in tegen het artikel. Ook al wordt zijn naam niet vermeld in het stuk, toch voelt de journalist zich gevisieerd. "Ik was de journalist die voor De Morgen én als eerste over de zaak berichtte en ze later opvolgde."

De heer B. stelt dat hij steeds scrupuleus en volgens de deontologische regels over de zaak bericht heeft. Ook over de afloop deed hij dat: geen doorverwijzing naar de rechtbank wegens verjaring van de feiten in twee dossiers en onvoldoende bewijzen in een derde dossier.

Volgens de heer B. maakt collega H. "in zijn opsomming een amalgaam van dossiers waar inderdaad vragen over kunnen gesteld worden en andere dossiers waar niets op aan te merken valt."

REPLIEK

De heer H., door de Raad voor Deontologie op 31 augustus 2000 om een repliek gevraagd, gaat hier niet op in.

ADVIES

De Raad voor Deontologie ziet in de gelaakte berichtgeving geen deontologische fout.

De journalistieke vrijheid omvat ook de vrijheid om het werk van collega's in vraag te stellen en te bekritisieren.

Zowel de provocerende titel als de badinerende toonzetting verlenen aan het gelaakte bericht bovendien iets columnachtigs, wat de expressiemarge nog vergroot.

Overigens is het artikel wel degelijk ook op andere media gericht, en komt de naam van de klagende partij nergens in het stuk voor, waardoor er van een rechtstreekse benadeling moeilijk sprake kan zijn.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

P. (VTM) c/ VRT

26 oktober 2000

FEITEN

Op 31 januari staan drie cameraploegen aan de ingang van het Onze-Lieve-Vrouw-ziekenhuis van Aalst, waar, twee dagen eerder, koning Albert een hartoperatie onderging. Op 31 januari bracht federaal premier Guy Verhofstadt een bezoek aan de herstellende vorst.

De VTM-ploeg bestaat uit journalist P., een cameraman en een geluidsman. De VRT-cameraploeg omvat geen journalist. Van de VRT-radio was niemand aanwezig.

Zowel de VRT-televisie als de VRT-radio brengen verslag uit van de verklaringen van de premier (in het bijzonder diens reactie op uitlatingen van de Oostenrijkse rechtsextremist Haider over de Belgische regering).

KLACHT

In een e-mail van 1 februari 2000 laakt VTM-journalist P. de handelwijze van de VRT. In verband met het door de VRT behandelde onderwerp was hij de enige journalist geweest die vragen had gesteld aan de premier.

Klager meent dat op die manier zijn intellectueel werk gestolen is.

Ter financiële compensatie vraagt hij het door de VRT "uitgespaarde" bedrag, zijnde tweemaal de gemiddelde dagvergoeding van een VRT-journalist.

REPLIEK

Door de Raad voor Deontologie hierom verzocht op 31 augustus 2000, antwoorden Jos Bouveroux, hoofdredacteur VRT-Radionieuws, en Jan Ouvry, chef TV-journaal, in een brief van 23 oktober 2000.

Volgens hen kan de VTM-journalist geenszins de 'intellectuele eigendom' van de uitgezonden fragmenten (verklaringen van premier Verhofstadt) claimen, nu

- de VRT-camera deze wel degelijk zelf heeft geregistreerd;

- er geen sprake was van enige exclusiviteit van het interview, meer: met de woordvoerder van de premier was uitdrukkelijk afgesproken dat de VRT-ploeg alle verklaringen van de premier zou registreren en gebruiken.

BEOORDELING

De Raad voor Deontologie ziet niet in hoe de VRT de regels van de journalistieke deontologie te buiten gegaan is.

Klager wist perfect dat zijn interview met de premier ook door twee andere cameraploegen geregistreerd werd. Als hij per sé wilde dat deze andere ploegen geen gebruik maakten van zijn werk, dan had hij dat uitdrukkelijk moeten melden, en zich desnoods met de eerste minister moeten afzonderen.

Overigens maken alle media elke dag opnieuw gebruik van antwoorden die gegeven worden op de vragen van journalisten van andere media. Mede gelet op de proliferatie van het aantal nieuwsploegen, is dit praktisch gezien ook de enige mogelijkheid.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
Raad voor Deontologie

BFFP/S. c/ D.

21 december 2000

DOSSIEROMSCHRIJVING

Op 21 september 1999 vroeg de Belgische Foto- en Filmpers (BFFP) de Raad voor Deontologie om zijn advies over een punt dat deze VZW, die dicht bij de AVBB staat, de dag voordien zelf had onderzocht.

De BFFP was gevat door de klacht van een van zijn leden, S., tegen een ander lid, D., van de onderneming Videopool. Dit bedrijf had beelden gedraaid voor rekening van het Vlaams Blok, dit in het kader van de uitzendingen door derden op de VRT.

Vooraleer de BFFP te vatten met zijn ethische vraag, had de klager zijn collega gecontacteerd met de melding dat hij niet diens vriendschappelijke telefoontje vergeten was toen hij zich in september 1993 in het hospitaal bevond, dit ingevolge gewelddaden van Blok-sympathisanten tegen hem. Mogelijk verontrust door dit contact, richtte de verantwoordelijke van de in opspraak gebrachte onderneming op 15 september een brief aan zijn beroepsvereniging, met de officiële vraag of de medewerkers van zijn bedrijf gemachtigd zijn om opdrachten uit te voeren voor het Vlaams Blok.

ADVIES

De Raad voor Deontologie onderzocht dit dossier op zijn zittingen van 24 augustus en 28 september 2000. De Raad stelt vast dat, ook al kan niemand ontkennen dat het Vlaams Blok een extremistische partij is (en zich ook als zodanig voorstelt), deze partij niettemin een politieke groepering is die wettelijk opgericht en erkend is in het federale Parlement, in het Vlaamse Parlement en in meerdere officiële instellingen waarvan de samenstelling gebaseerd is op verkiezingsresultaten.

Zijn bekwaamheid van fotograaf of cameraman uitbesteden aan deze partij doet niet specifiek een vraag van journalistieke deontologie rijzen, maar eerder een van algemeen-persoonlijke ethiek.

De Raad herinnert er bij deze tevens aan dat om de titel van beroepsjournalist te verkrijgen en te behouden, de journalist zijn hoofdactiviteit moet bestaan in algemene informatieverstrekking. In de lijn van de jurisprudentie van de Erkenningscommissies, kan dit niet verward worden met propaganda.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

VZW Solidariteitsfonds c/ Hürriyet

21 december 2000

FEITEN EN VOORGAANDEN

Op 17 december 1999 dient de VZW Solidariteitsfonds, die in België opgericht werd na de aardbeving van 17 augustus 1999 in Turkije, bij de Raad voor Deontologie klacht in tegen de krant Hürriyet.

In enkele artikelen plaatsten de journalisten Y. en S. sinds november 1999 ernstige vraagtekens rond de aanwending van de gelden die door het Solidariteitsfonds werden opgehaald.

- Op 10 november 1999 publiceert Hürriyet een artikel van de hand van Y. waaruit moet blijken dat 10 miljoen frank ingezameld geld niet naar Turkije is overgemaakt;
- Op 14 november 1999 noemt S. in Hürriyet de verantwoordelijken van het Fonds 'profiteurs';
- In Hürriyet van 16 november trekt Y. andermaal van leer tegen het Fonds, en verwijt de verantwoordelijken geen rekenschap te geven.

Volgens de verantwoordelijken van het Solidariteitsfonds is de informatie vals en lasterlijk. In hun klacht heet het dat "de 'correspondenten-journalisten' op geen enkel ogenblik zelfs maar ernstig navraag deden of inzage namen van de rekeningen".

BEOORDELING

De Raad voor Deontologie stelt vast dat Hürriyet een Turks dagblad is met zetel in Duitsland, Admiral Rosendahlstrasse 3 A te 63263 Neu-Isenburg. De gewraakte artikelen werden ook in het Turks gepubliceerd.

Weliswaar werden de bijdragen geleverd door Turkse journalisten die woonachtig en actief zijn in België.

Verder klopt het dat Hürriyet ook bij de Turkse gemeenschap in België een ruime afname kent.

Toch meent de Raad voor Deontologie van de AVBB dat hij zich niet uit te spreken heeft over de deontologie van journalisten die geen in België erkende beroepsjournalisten zijn en dit voor bijdragen die niet in een van de Belgische landstalen verschenen in een essentie Turks dagblad.

De Raad voor Deontologie verklaart zich dan ook onbevoegd.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Hugo Schiltz c/ P. (Het Laatste Nieuws)

25 januari 2001

FEITEN

Op vrijdag 14 april 2000 publiceert Het laatste Nieuws een artikel over de beschuldiging dat de familie Schiltz een AWW-bedrijfswagen zou hebben misbruikt voor privé-doeleinden. In een kaderstukje wordt een telefoongesprek tussen de journalist en Hugo Schiltz, schepen van de stad Antwerpen, letterlijk weergegeven. In het telefoongesprek vraagt de journalist om een reactie van Schiltz op de aantijgingen, maar weigert de politicus hierop in te gaan.

PROCEDURE

Op 11 mei 2000 dient Hugo Schiltz klacht in bij de Raad voor Deontologie tegen P., de auteur van het artikel. P. verschijnt op 21 december 2000 voor de Raad van Deontologie om te antwoorden op de geuite klachten.. Hij overhandigt aan de Raad ook een brief van de Hoofdredacteur van De Nieuwe Gazet in verband met deze zaak.

KLACHT

Volgens Hugo Schiltz had de journalist hem niet vooral gezegd dat het telefonisch gesprek zou worden geregistreerd en letterlijk zou worden weergegeven in de krant. Ieder telefoongesprek heeft een confidentieel karakter, stelt Schiltz. Een registratie van een telefoongesprek kan dan ook alleen maar met toestemming, zoniet vormt dit een schending van de privacy.

VERWEER

P. zegt dat hij Hugo Schiltz heeft opgebeld om hem de gelegenheid te geven te reageren op de beschuldigingen aan zijn adres. Hij heeft zich duidelijk geïdentificeerd als journalist tijdens dat gesprek. Het gesprek is volgens de hoofdredacteur van de De Nieuwe Gazet opgenomen om de woorden van de geïnterviewde zonder fouten te kunnen weergeven. De letterlijke weergave van de reactie van Hugo Schiltz gebeurde om deze op een zo objectief mogelijke manier te brengen.

ADVIES

Politici oefenen een openbare functie uit. Door zijn of haar optreden in de openbaarheid verzaakt de politicus voor zijn of haar daden als politicus aan de bescherming die de regels van de privacy bieden.

Daarnaast is het een fundamentele taak van de pers om eenieder die politieke macht uitoefent, kritisch te volgen en de burger (de kiezer) correct te informeren over de daden van de politici. Dit is één van de peilers van onze democratie.

Het is dan ook een courante praktijk in de politieke berichtgeving dat ieder gesprek tussen een journalist en een politicus alleen maar een confidentieel karakter heeft als de politicus dat uitdrukkelijk voor of tijdens het gesprek zegt. Zoniet, zijn alle uitlatingen van de politicus publiceerbaar, ook letterlijk. Of het gesprek onder vier ogen plaatsvindt of via de telefoon maakt in deze niets uit.

De journalist heeft wel de plicht zich tijdens het gesprek te identificeren als een journalist. Alleen in uitzonderlijke omstandigheden kan van deze regel afgeweken worden, bijvoorbeeld als informatie op geen enkele andere manier gevonden kan worden en er een speciaal publiek belang bestaat om deze informatie te kennen.

Vanuit deze overwegingen kan de journalist van Het Laatste Nieuws geen deontologische inbreuk worden verweten. Het telefoongesprek ging over daden van Hugo Schiltz als bestuurder van AWW, een politieke functie. Uit de weergave van het telefoongesprek blijkt ook duidelijk dat Hugo Schiltz wist dat hij een journalist aan de lijn had, vermits die hem om commentaar verzoekt op beschuldigingen aan zijn adres.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridisch-gerechtigde - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Belgacom c/ Clickx

25 januari 2001

FEITEN

In de maand juli van het jaar 2000 voeren internetprovider Telenet en het magazine Clickx een gezamenlijke reclamecampagne waarin verwezen wordt naar een artikel in Clickx over de snelheid van breedbandverbindingen die internetproviders aanbieden. In dat artikel, dat net voor het begin van de reclamecampagne is gepubliceerd, wordt Telenet als 'beste koop' voorgesteld.

PROCEDURE

Belgacom, eveneens internetprovider en concurrent van Telenet, dient tegen Clickx klacht in bij brief van 17 mei 2000. Lodewijk Deleu, hoofdredacteur van het magazine, reageert hierop ter zitting van de Raad op 23 november 2000.

KLACHT

Volgens Belgacom had Clickx bij de keuze van één bepaalde operator in zijn redactionele bijdrage commerciële belangen, gezien de gezamenlijke reclamecampagne die daarop volgde, en kon het deze keuze dan ook niet maken op een onbevooroordeelde wijze. Ook stelt Belgacom vragen bij het feit dat een redactionele bijdrage wordt gebruikt ten voordele van één bedrijf dat zelf onderwerp was van een vergelijkende studie in het artikel.

Hierdoor komen volgens Belgacom de redactionele onafhankelijkheid en onpartijdigheid in gevaar.

REPLIEK

De hoofdredacteur van Clickx benadrukt dat alle testen door een onafhankelijk labo worden uitgevoerd. Ook is de redactie van Clickx gescheiden van de commerciële dienst waardoor het redactionele beleid onafhankelijk is van het commerciële beleid.

De campagne met Telenet werd volgens Clickx afgesproken na het verschijnen van de test in Clickx. Vanuit Clickx is geëist dat Telenet letterlijk zou citeren. Clickx stelt ook nog dat het in de internetwereld niet abnormaal is dat testen worden geciteerd. Ook Easynet - dat Belgacom-technologie gebruikt voor het aanbieden van breedband toegang

tot internet - heeft Clickx op z'n website geciteerd toen de Clickx-test positief was voor Belgacom. Clickx voert ook nog promotieacties met andere bedrijven buiten Telenet.

ADVIES

Uit de voorgelegde stukken blijkt dat de gezamenlijke promotie-campagne pas na het verschijnen van de test in Clickx concreet werd afgesproken. Uit geen enkel gegeven blijkt dat de test die Clickx heeft gepubliceerd vooraf beïnvloed is geweest door commerciële contacten tussen Telenet en Clickx. Telenet heeft in deze zaak blijkbaar vooral munt willen slaan uit de positieve testresultaten die in Clickx waren verschenen. Het blad kan dan ook niet verweten worden bevooroordeeld of partijdig te zijn geweest.

Toch wil de Raad voor Deontologie zijn bezorgdheid uitspreken over de aard van de campagne die Telenet en Clickx hebben gevoerd. Deze gezamenlijke campagne net na het verschijnen van een test - met de letterlijke citering van teksten die in Clickx zijn gepubliceerd - doet het onderscheid tussen redactioneel werk en commerciële activiteiten inderdaad vervagen. Dergelijke promotiecampagnes wekken bovendien hoe dan ook de indruk dat er vooraf afspraken zijn gemaakt en dat het persorgaan niet onpartijdig was. Een veralgemening van dergelijke praktijken zet de geloofwaardigheid van de pers op het spel. Het publiek, dat op de media moet kunnen vertrouwen als bron van informatie, zou moeilijker nog het onderscheid kunnen maken tussen journalistieke berichtgeving en commerciële mededelingen.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Parquet Luik c/ P. (La Meuse)

22 februari 2001

DOSSIER

De substituut van de procureur des Konings te Luik die belast is met de relaties met de pers, mevrouw Wilwerth, maakt bij de Raad voor Deontologie op 28 november 1999 een klacht aanhangig tegen P., een journaliste bij La Meuse.

De aangeklaagde artikels dienden te worden opgevraagd, en werden voorgelegd in maart 2000.

Het horen van de journaliste, die vergezeld was van haar hoofdredacteur en van haar advocaat, vond plaats in augustus en het verhoor van de substituut-procureur des Konings in oktober 2000. De verzoekende partij stuurde nog een aanvullend dossier door op 19 januari 2001.

De Raad sloot het dossier af op 22 februari 2001.

KLACHT

De klagende substituut verwijt de journalist in hoofdzaak dat zij een boek ophemelde van ene M. Van Gijsegheem. Zodoende had zij *"goedkeuring gegeven aan de beledigende en onjuiste uitlatingen die erin werden gedaan betreffende de gerechtelijke wereld, alsook aan de kwaadwillige insinuaties die erin werden gedaan betreffende bepaalde magistraten"*.

Verzoeker meent dat er *"geen enkel tegengewicht tegen deze overgenomen uitlatingen werd aangebracht door de journalist"* en *"dat geen enkele magistraat werd gevraagd om zijn standpunt te geven omtrent de meningen die in het werk voorkomen of omtrent de handelswijze van de auteur in het algemeen."* De substituut voegt er tenslotte aan toe dat dit artikel *"tendentieus is, wars van elke objectiviteit en slechts in geringe mate conform met de regels van de deontologie die vooral de journalisten die "in vertrouwen" "op het Paleis" worden toegelaten, moeten respecteren."*

Tijdens een hoorzitting nam de klagende partij zich voor om haar dossier nog verder kracht bij te zetten aan de hand van nieuwe stukken. Een tweede artikel werd voorgelegd in januari 2001.

ADVIES

De Raad voor Deontologie stelt vast dat geen enkele van de artikels die werden voorgelegd door Mevrouw Wilwerth, voldoende de verwijten bijzet die zij tegen journaliste P. formuleert.

- Het eerste artikel, "*La choucroute judiciaire*" (*de gerechtelijke zuurkool*) (*La Meuse* 1/09/99), werd gepubliceerd in de rubriek 'Boeken' en behelst de recensie van een boek en het portret van de auteur ervan. Dit werd heel slecht onthaald door bepaalde Luikse, gerechtelijke middens. De auteur, die het met het Luikse gerecht aan de stok had, vereffende zo op een anonieme manier bepaalde rekeningen met bepaalde personaliteiten uit de Luikse gerechtelijke wereld. Hoewel begrip kan worden opgebracht voor het feit dat de substituut de woede van bepaalde van haar collega's ten opzichte van dit boek en de auteur ervan overnam, laat niets in het dossier toe te besluiten dat P. door het schrijven van de recensie en van het portret van de auteur een inbreuk zou hebben gepleegd op een regel van de deontologie. Meer bepaald betreffende het verwijt dat het woord niet werd gegeven aan de magistraten naar aanleiding van dit artikel, is de Raad van oordeel dat dit verwijt eventueel zou kunnen worden gemaakt ten opzichte van de auteur van het boek, maar niet ten opzichte van de journalist die er maar een afspiegeling van geeft. De Raad wenst eveneens naar voren te brengen dat de "*de journalisten die in vertrouwen op het Paleis worden toegelaten*" ertoe verplicht zijn om een goede kennis te verwerven van de praktijken, de milieus en het gerechtelijke taalgebruik, maar dat zij geen deontologie hebben die verschillend is van die van de andere journalisten.
- Het tweede artikel, "*Il m'arrivait de la cogner au mur*" (*het overkwam mij dat ik haar tegen de muur had geslagen*), verscheen in *La Meuse* van 20 mei 2000 en werd voorgelegd aan de Raad op 19 januari 2001, wat dus na het verhoor van de partijen was. De klagende substituut preciseerde niet waarom dit artikel een inbreuk tegen de regels van de deontologie zou behelzen. De Raad kan zich niettemin voorstellen dat de (korte) puntjes van kritiek die de journalist had geformuleerd naar aanleiding van de vorderingen van het parket, de woordvoester ditmaal hadden geschokt. Dit artikel kon volgens de woordvoester overigens "*slechts worden opgesteld in functie van een goede dossierkennis*". Daar de woordvoester "*zich verliet op het besluit van de Raad*", wenst deze eraan te herinneren dat elke klacht de grieven op het deontologische plan moet preciseren, en dat het niet de opdracht van de Raad is om deze te formuleren bij de lectuur van de artikels die haar worden bezorgd.

Een uitspraak van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de gerechtelijke aansprakelijkheid - het weze burgerrechtelijk, het weze strafrechtelijk - van de betrokken journalist of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Roger De Clerck c/ P. (Financieel-Economische Tijd)

22 februari 2001

VOORGAANDEN

De Financieel-Economische Tijd publiceert op 26 augustus 2000 in de rubriek 'Uw leven' een reportage van journalist P. onder de titel '*De Wet-Vlamingen*'. De journalist is met de fiets door West-Vlaanderen getrokken op zoek naar de economische en bedrijfsattitude van de Westvlaamse ondernemers. Zijn leidmotief: "De West-Vlamingen, harde noeste werkers, zouden lak hebben aan wetten en niet vies zijn van fiscale fraude." De journalist interviewt diverse bedrijfsleiders en andere sleutelfiguren uit de provincie. Een kapstok voor zijn reportage is de zaak-Beaulieu, een complex gerechtelijk-fiscaal onderzoeksdossier rond tapijtenproducent Roger De Clerck.

KLACHT

Namens Roger De Clerck dient zijn advocaat op 18 september 2000 een klacht in tegen de journalist. De klacht betreft in essentie partijdigheid, het niet onderscheiden van feiten en commentaar, een gebrekkige bronnencontrole en het niet-corrigeren van foutieve informatie.

De klacht betreft twee feitelijke gegevens.

1. Terwijl het artikel meldt dat industrieel De Clerck in 1986 een veroordeling opliep en daarbij 'opschorting van vonnis' kreeg, wijst de klager erop dat hij op 27 juni 1987 door de Gentse kamer van inbeschuldigingstelling buiten vervolging werd gesteld. Op 22 juni 1995 besliste de Fiscale kamer van het Gentse Hof van beroep reeds dat de aanslagen die de Bijzondere Belastinginspectie op de kwestieuze commissielonen geheven had, opgeheven moesten worden.
2. In verband met de eigenlijke 'Beaulieu-zaak', een onderzoek dat inmiddels meer dan tien jaar in handen is van de Brusselse onderzoeksrechter Bruno Bulthé, wijst klager erop dat tot dusver geen enkele formele inverdenkingstelling is geformuleerd.

Nog volgens klager werd de redactie van de FET in kennis gesteld van de Gentse arresten en werd de heer P. bij aangetekend schrijven van 29 augustus 2000 om een rechtzetting gevraagd, waar niet op ingegaan werd.

REPLIEK

Journalist P. reageert op de klacht met een brief van 21 november 2000. Hij haalt drie elementen aan.

1. Hij is in het artikel wel degelijk "voorzicht" geweest, en meldde uitdrukkelijk dat er in de zaak-Beaulieu nog steeds geen uitspraak is gedaan. Dat sommige geïnterviewden Roger De Clerck niettemin een fraudeur noemen, is volgens de journalist voor hun rekening.
2. De passage over 'opschorting van het vonnis' tegen industrieel De Clerck haalde hij uit het boek 'Beaulieu pleit onschuldig' van Ludwig Verduyn (Kritak, 1992). Tegen Verduyn werd nooit een klacht ingediend.
3. Hij nam op 24 juli 2000 telefonisch contact op met Roger De Clerck teneinde een reactie te bekomen, maar daar weigerde deze laatste op in te gaan. Een Belgacom-overzicht van door de journalist opgeroepen telefoonnummers staft dit.

ADVIES

1. De gelaakte berichtgeving maakt deel uit van een uitvoerige reportage over het ondernemersklimaat in West-Vlaanderen. Ondernemers en andere sleutelfiguren uit de provincie leggen uit hoe West-Vlamingen "lange tijd weinig ethisch" optraden op fiscaal vlak. Ze zoeken daarvoor verklaringen, maar stellen ook dat de tijden en de zeden veranderd zijn. In die evolutie krijgen Roger De Clerck en de Beaulieu-zaak een bijzondere vermelding.
2. De journalist heeft zich hoe dan ook ruim geïnformeerd. Verschillende invalshoeken worden belicht.
3. In dat kader deed hij ook een vergeefse poging om Roger De Clerck zelf aan het woord te laten.
4. De passage over een veroordeling zij het 'met opschorting van vonnis' beantwoordt in die zin aan de werkelijkheid dat de Raadkamer van Kortrijk op 12 december 1986 effectief een verwijzing van industrieel De Clerck naar de correctionele rechtbank opschortte, dit onder meer op grond van het intellectueel peil en de sociale positie van de betrokkene. De journalist voegt hier zelf aan toe dat het beroep van het parket-generaal hier niets aan veranderde. Het is niet omdat de door de journalist gehanteerde terminologie niet naadloos aansluit op de juridisch-gerechtigde terminologie, dat de journalist zich schuldig maakt aan een deontologische inbreuk.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische-gerechtigde - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Open Thuis c/ 'Jammers' (De Televisiefabriek)

22 februari 2001

OMSCHRIJVING

Aanleiding voor de klacht zijn twee uitzendingen van het programma 'Jammers'. Het ene gaat onder de titel '*Opgevoed door grootouders*' over kinderen die opgroeien bij hun grootouders (omdat de ouders overleden zijn of de opvoeding niet kunnen waarborgen). Het tweede belicht onder de titel '*Vrouwen in armoede*' de situatie van vrouwen die te maken hebben met financiële en maatschappelijke achterstelling.

KLACHT

De klacht wordt op 8 juni 2000 geformuleerd door een personeelslid van Open Thuis, een dienst in de sector van de pleegzorg. De betrokken teamverantwoordelijke heeft na de uitzending van de twee programma's nog contacten gehad met sommige mensen die erin opgevoerd werden en/of met hun familieleden.

De klacht omvat verscheidene aspecten.

In het algemeen worden de journalistieke methodes gelaakt die medewerkers van het productiehuis De Televisiefabriek zouden gebruiken. Er wordt verwezen naar een tiener die met beloften over een professionele loopbaan als fotomodel overtuigd geweest zou zijn om mee te werken. Op een ander moment zou een televisieploeg iemand overrompeld hebben en zonder toestemming opnames gemaakt hebben.

Verder wordt aangeklaagd dat een meisje van 16 jaar in beeld wordt gebracht terwijl ze onder toezicht van de jeugdrechter staat.

Omdat de klacht zeer summier en vaag geformuleerd was, bovendien zonder opgaaf van de datum van de gelaakte uitzendingen, vroeg de Raad op 31 oktober 2000 aan het personeelslid van Open Thuis meer inlichtingen.

Open Thuis bezorgt de Raad op 11 januari 2001 een aanvullende brief met een letterlijke getuigenis van een vrouw (een grootmoeder) die voor het programma *Vrouwen in armoede* zonder haar toestemming gefilmd zou zijn. De uitzending van een en ander zou gevolgen gehad hebben voor de relatie met de ex-man van haar dochter. Verder wordt er opnieuw op gewezen dat de medewerkers van De Televisiefabriek mensen zouden paaien met beloften en dat geïnterviewden schriftelijk moeten bevestigen dat zij voor hun medewerking niet worden betaald.

REPLIEK

In een repliek op de oorspronkelijke klacht gaat Paul Jammers, zaakvoerder van De Televisiefabriek, op 7 november 2000 in op de uitzending *Opgevoed door grootouders*. Hij schetst het opzet - kinderen en grootouders vertellen hun verhaal over een bijzondere opvoedingssituatie - en ontkent daarbij dat zijn redactie oneerlijke of misleidende methodes zou gebruiken om informatie te verzamelen of de medewerking van mensen te bekomen.

Naar aanleiding van de klacht van Open Thuis heeft een medewerkster overigens ook nog contact gehad met een aantal betrokkenen, en die zouden gemeld hebben dat zij na de uitzending geen nadelige invloeden ervaren hadden.

De heer Jammers meldt in zijn repliek niet welke regels hij en zijn redactie hanteren bij het in beeld brengen van minderjarigen en meer specifiek van minderjarigen die te maken hebben met een maatregel van jeugdbescherming.

ADVIES

1. De Raad voor Deontologie kan zich niet uitspreken over hoe de redactie van De Televisiefabriek in casu informatie verzameld heeft en mensen gemotiveerd zou hebben om aan de programma's mee te werken. De Raad wil in het algemeen wel herinneren aan de deontologische plicht dat geen oneerlijke methodes mogen gebruikt worden om informatie, foto's en documenten te bekomen. Hoe dan ook stelt de Raad vast dat niemand van de betrokkenen voor de uitzending uitdrukkelijk voorbehoud gemaakt heeft tegen het draaien en het latere uitzenden van de reportage.
2. In hetzelfde licht stelt de Raad geen inbreuk op de deontologische plicht van respect voor de privacy vast.
Het klopt dat ingevolge artikel 80 van de wet van 8 april 1965 de media moeten nalaten om identiteiten te geven of beelden te tonen van minderjarigen voor wie een maatregel van jeugdbescherming genomen is. Niettemin zijn alleen de rechtscolleges, en niet de Raad voor Deontologie, bevoegd om zich uit te spreken over eventuele overtredingen hiervan.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Zaak D. (De Morgen) / M. (Gazet van Antwerpen)

22 februari 2001

VOORGAANDEN

Onderhavige zaak is op 7 december 1999 aan de Raad voor Deontologie overgemaakt door het Bureau van de AVBB. Het gaat niet om een klacht maar om een vraag om verduidelijking. Het Bureau van de AVBB zegt met zijn vraag de bekommernissen van vele vrouwelijke journalisten bij de Gazet van Antwerpen te vertolken, na bepaalde verklaringen die door een mannelijke collega aldaar werden afgelegd.

FEITEN

Op 14 oktober publiceert De Morgen een artikel van de hand van journaliste D., waarin gewag gemaakt wordt van een niet nader geïdentificeerde Antwerpse firma waar een personeelsverantwoordelijke een boekje zou bijhouden met de data van menstruatie van de vrouwelijke personeelsleden. Het artikel vermeldt gelijkaardige praktijken in het Aziatische en Amerikaanse bedrijfsleven.

De VRT-Radio pikt het thema in zijn Radio 1 programma Groot Gelijk op. Op 19 oktober interviewt Groot Gelijk zowel journaliste D. als de tot dusver anoniem gebleven bedrijfsverantwoordelijke, die niemand minder blijkt te zijn dan een eindredacteur bij Gazet van Antwerpen, M. Deze geeft op de radio openlijk uitleg over de 'rodekruisjeskalender' die hij inderdaad bijhoudt.

De vrouwelijke journalisten bij Gazet van Antwerpen klagen de praktijk aan als een inbreuk op hun privacy. Wanneer M. vervolgens door hoofdredacteur Luc Van Loon over de kwestie bevraagd wordt, zegt de eindredacteur dat het verhaal niet klopt met de realiteit. Volgens hem gaat het om een uit de hand gelopen grap.

Op die manier zet M. natuurlijk wel journaliste D. voor schut. Impliciet beschuldigt hij haar ervan een toogverhaal te hebben gepubliceerd en haar informatie onvoldoende te hebben gecheckt.

ADVIES

1. Rol van journaliste D.

Zij wordt over de zaak gehoord op 28 september 2000.

Het onderwerp ging haar interesseren na een bezoek aan Aziatische bedrijven waar de praktijk toegepast wordt ter bescherming van het vrouwelijke personeel.

D. beklemtoont dat ze M., toen nog als vriend, volledig in vertrouwen genomen had toen hij haar over zijn menstruatiekalender vertelde. In dat licht vermeldde de journaliste ook niet M's naam. Het was M. zelf die voor het voetlicht trad, met zijn openlijke getuigenis op de VRT-Radio.

Journaliste D. zegt bijzonder geraakt te zijn geweest door de latere ontkenningen van M. Ze kreeg er op haar eigen redactie moeilijkheden door.

De Raad voor Deontologie meent dat journaliste D. nergens in de fout is gegaan. Ze kwijtde zich volledig van haar taak, ook door haar informatiebron M. aanvankelijk niet te vernoemen.

2. Rol van journalist M.

Ondanks herhaald aandringen weigert M. in te gaan op de vraag van de Raad voor Deontologie om zijn visie op de zaak te geven.

De Raad is, na het beluisteren van een audiocassette met de getuigenis van M. in het VRT-Radioprogramma Groot Gelijk, van oordeel dat de eindredacteur er wel degelijk een menstruatiekalender over de vrouwelijke journalisten op nahoudt.

De Raad meent daarom dat M. zijn collega bij De Morgen in een kwaad daglicht heeft gesteld door naderhand te stellen dat deze laatste van een uit de hand gelopen grap een nieuwsbericht had gemaakt. Een dergelijke opstelling strookt niet met de beroepsplicht tot confraterniteit.

De Raad neemt er akte van dat, luidens zijn getuigenis op de radio, M. de kalender in kwestie bijhoudt om vrouwen die menstrueren te ontzien, door ze minder lastige karweien te geven. Zulks belet niet dat de praktijk ernstige vragen oproept rond het respect voor de privacy van de betrokken werkneemsters. De ultieme beoordeling van een en ander dient evenwel te gebeuren door de bevoegde instanties in het arbeidsrechtelijke circuit, met name de ondernemingsraad.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van juridisch-gerechtigde - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

V. c/ S. (Het Laatste Nieuws)

22 februari 2001

FEITEN

Het Laatste Nieuws publiceert op 31 oktober 2000 een artikel over de heraanleg van het perceel grond rond de Sint-Veerlekapel in Steenokkerzeel, dit onder de titel *'Niemand is gebaat met verloren werk en weggesmeten geld'*. Over deze heraanleg blijkt een politiek conflict te bestaan, met als concrete inzet of er paaltjes worden geplaatst of niet. De bevoegde schepen van Openbare Werken, V., is voor de plaatsing van paaltjes, maar dat stuit bij onder anderen de burgemeester van Steenokkerzeel op openlijke kritiek.

Gevraagd naar zijn reactie zegt schepen V. in Het Laatste Nieuws van 31/10: *"Ik heb geen opdracht gegeven tot het plaatsen of bestellen van paaltjes. Het hele schepencollege beslist daarover. Dat doe ik niet alleen. Verder zeg ik er niets meer over, ze kunnen ermee doen wat ze willen. Ik ben het beu het middelpunt van allerlei schandaaltjes te zijn."*

KLACHT

In een brief aan de Raad voor Deontologie laakt schepen V. op 13 november 2000 de "ondeontologische houding" van de betrokken journalist.

Het artikel zou helemaal niet stroken met zijn verklaring noch met andere beschikbare informatie. Daarbij zou de journalist erop uit zijn "een schandaalsfeer te scheppen".

Bovendien werd een verzoek tot recht op antwoord niet ingewilligd.

VERWEER

Met een brief aan de Raad van 22 januari 2001 reageert hoofdredacteur van Het Laatste Nieuws Paul Daenen op de klacht.

De hoofdredacteur beklemtoont dat beide partijen in het conflict om hun mening is gevraagd, dat de commentaren van beiden in citaatvorm weergegeven zijn, en dat het bijgevolg om correcte berichtgeving gaat.

Het klopt dat schepen V. maar weinig medewerking betoonde, maar dit gebeurde op grond van de onterechte vooronderstelling dat de journalist een 'schandaalartikel' wilde maken.

De hoofdredacteur weerlegt bovendien ooit een recht van antwoord te hebben gezien. Gezien in de nu voorgelegde tekst overigens een derde persoon in opspraak gebracht worden, voldoet ze toch niet aan de voorwaarden voor publicatie.

ADVIES

De Raad voor Deontologie meent dat de journalist geen enkele deontologische fout kan aangewreven worden;

Hij pleegde correct hoor en wederhoor, en gaf de standpunten, voorzover partijen deze wilden formuleren, correct weer.

De journalist kan niet ten kwade geduid worden naderhand een alsnog gegeven reactie niet gepubliceerd te hebben, daar waar hij de betrokken politicus op voorhand alle gelegenheid liet zijn visie te geven.

Voor de beoordeling van een publicatieverplichting in het licht van de wet op het recht tot antwoord van 23 juni 1961, zijn enkel de rechtscolleges bevoegd.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
Raad voor Deontologie

Parket Leuven c/ M. en G. (Het Laatste Nieuws)

Advies van 29 maart 2001

FEITEN

De krant Het Laatste Nieuws publiceert op 28 en 29 augustus 2000 een paar artikelen over de nakende afhandeling van een dossier van pedofilie door de Leuvense raadkamer.

In HLN van 28 augustus 2000 staat op pagina 1 een stukje met als kop *'Seriepedofiel gaat wellicht vrijuit'*. In de intro wordt gemeld dat *"Jozef Daniël V. (47), een pedofiel uit Herent die tientallen minderjarige jongens aanrandde, [...] allicht zonder straf geïnterneerd [zal] worden."* Het artikel geeft verder aan dat het parket de raadkamer zal vragen een beschikking in die zin te nemen, omdat de man *"zijn daden niet [kon] controleren"*. De ouders van de slachtoffers zijn echter niet te spreken over de visie van het openbaar ministerie, meldt HLN nog.

Op pagina 4 van dezelfde editie wordt het verhaal uitgediept. De titel hier luidt *'Ouders gruwen bij idee van straffeloosheid'*. In de lead heet het dat de raadkamer eerstdaags moet beslissen of Jozef Daniël V. (47) *"doorverwezen zal worden naar een rechtbank, dan wel zonder straf geïnterneerd zal worden."* En verder: *"Het parket vraagt de internering en wil hem buiten vervolging laten stellen. De ouders van de slachtoffers gruwelen bij de gedachte dat V. straffeloos zal blijven."*

In HLN van 29 augustus wordt melding gemaakt van een protestactie die een vader van een van de slachtoffers wil opzetten, dit na lezing van de vorige editie van HLN. In een kort stukje op pagina 1 heet het dat deze vader *"een gezamenlijk protest [wil] organiseren tegen het feit dat de aangehouden pedoseksueel door de raadkamer eventueel buiten vervolging kan worden gesteld. 'Die man mag gewoon niet vrijkomen', zegt de vader machteloos."* Op pagina 8 volgt meer informatie, en wordt de betrokken vader uitvoerig aan het woord gelaten.

KLACHT

Met een brief van 13 september 2000 dient de heer Theo Jacobs, substituut-procureur des konings te Leuven, in zijn hoedanigheid van persmagistraat klacht in tegen de journalisten M. en G., de auteurs van de artikelen verschenen in HLN van 28 augustus 2000.

De klacht betreft het "uiterst suggestieve karakter" van de artikelenreeks. "De gepubliceerde artikels suggereren, zowel in de titel als in de inhoud, dat de verdachte "wellicht vrijuit" gaat en "straffeloos blijft" terwijl het Parket de internering van betrokkene vordert, zich daarbij steunend op een onderbouwd psychiatrisch verslag." Zo'n internering nu is "een zeer zware beveiligingsmaatregel die maximale garanties oplevert voor de samenleving." Door een compleet tekort aan duiding ter zake wordt "de (verkeerde) indruk gewekt bij een onwetende lezer dat een maatregel van internering gelijk zou staan met een onvoorwaardelijke vrijlating".

Klager meldt verder dat op geen enkel ogenblik het standpunt van het Leuvense parket werd gevraagd, waardoor dit parket "ongenuanceerd en ongecontroleerd op de korrel genomen werd".

"Een dergelijke bewust kwaadwillige manier van berichtgeving brengt onbetwistbaar nodeloos schade toe aan het Parket."

"Daarnaast en nog veel belangrijker, is de maatschappelijke schade die wordt aangericht door het opwekken van een grote commotie tengevolge van pure desinformatie."

REPLIEK

De Raad voor Deontologie nodigt de journalisten M. en G. uit voor een repliek op zijn hoorzitting van 25 januari 2001. Op 24 januari 2001 bezorgt de heer Hans Deridder, algemeen chef Nieuws en Redactie bij Het laatste Nieuws, een uitvoerige schriftelijke repliek aan de Raad. Deze repliek komt in de plaats van de mondelinge toelichting die de Raad van de twee betrokken journalisten had gevraagd.

De heer Deridder, hierna verweerder genoemd, laat vooreerst weten dat journalist G. alleen is opgetreden als 'terreinjournalist', die het item bij de redactie heeft aangekaart en contacten met familieleden van de slachtoffers heeft gelegd. Zodoende moet journalist Masschelin beschouwd worden als de auteur van de artikelen.

Ten gronde maakt verweerder een onderscheid tussen de titel die in de editie van 28 augustus op pagina 1 verscheen (*'Seriepedofiel gaat wellicht vrijuit'*) en de andere berichtgeving.

Over de titel 'Seriepedofiel gaat wellicht vrijuit'

Verweerder erkent dat HLN hiermee een fout heeft gemaakt. Dat iemand zonder straf geïnterneerd wordt, betekent inderdaad nog niet dat hij vrijuit zou gaan. Uit het verweerschrift: "Ik kan u verzekeren dat dergelijke fouten (die alle media spijtig genoeg haast dagelijks begaan) mij steeds weer zeer ongelukkig maken."

Verweerder stipt aan dat de fout de ochtend nadien reeds leidde tot een "interne maatregel" binnen de redactie, maar specificeert niet welke precies.

Netzomin meent verweerder te moeten opgeven wie dan wel in de fout is gegaan. Als chef Nieuws en Redactie wenst hij persoonlijk de volledige verantwoordelijkheid te dragen voor gemaakte fout.

Over de rest van de berichtgeving

Verweerder ontkent dat ook in de rest van de berichtgeving de indruk zou gewekt worden dat een internering een onvoorwaardelijke vrijlating impliceert. Verweerder meent "dat elke lezer ook wel weet dat een geïnterneerd iemand niet vrij rondloopt op straat. Indien ik de heer Jacobs zou volgen in zijn betoog om meer duiding, zouden kranten meer weg hebben van een dagelijkse aflevering uit het wetboek van strafvordering of het strafwetboek, dan van publicaties die man-in-de-straat vertellen wat er rondom hem gebeurt."

Verweerder betwist verder dat er onvoldoende hoor en wederhoor zou zijn gepleegd. De bronnen voor de berichtgeving waren het gerechtelijk dossier, de vordering van het parket voor de raadkamer en de reactie van de ouders van de slachtoffers. Ook de versie van het parket (vraag om internering) kwam dus aan bod.

Overigens moesten de journalisten parketwoordvoerder Jacobs ook nog om een andere reden geen reactie vragen: dat is omdat deze laatste "sinds jaar en dag geen vragen van de HLN-redactie beantwoordt" tenzij die vragen hem via een welbepaalde journalist worden voorgelegd, journalist via wie het item vervolgens bij alle media belandt... Ook in dit geval zou, volgens verweerder, de parketwoordvoerder "onze zaak" zonder enige twijfel "verbrand" hebben.

Verweerder ziet tot slot niet in hoe de gelaakte berichtgeving enige maatschappelijke schade zou aangericht hebben. Wel integendeel, het parket van Leuven nodigde de betrokken ouders na het verschijnen van de artikelen uit om hen eindelijk in te lichten over het dossier.

ADVIES

1. De Raad voor Deontologie stelt journalist G. buiten de zaak, gelet op het feit dat hij alleen maar basisinformatie verzamelde en niet heeft meegewerkt aan de redactie van de artikelen.
2. De Raad voor Deontologie beschouwt de *titel 'Seriepedofiel gaat wellicht vrijuit'* op de voorpagina van de editie van 28 augustus 2000 als bijzonder ongenueanceerd en daardoor deontologisch niet correct. De Raad neemt daarbij akte van de erkenning vanwege verweerder dat de titel in kwestie inderdaad fout was. Positief is verder dat deze fout geleid heeft tot een 'interne maatregel', ook al preciseert verweerder niet welke precies. Hiertegenover staat weer dat foutieve berichtgeving ook in de krant zelf moet rechtgezet worden, en dat is in casu niet gebeurd.

3. De Raad voor Deontologie meent dat ook de rest van de berichtgeving op sommige punten te weinig genuanceerd was.

a) Internering wordt doorlopend geassocieerd met begrippen als "buiten vervolging stellen", "zonder straf", "vrijkomen". Hierdoor wordt bij een breed publiek een indruk van volledige straffeloosheid gewekt. Nochtans komt internering neer op een zware vrijheidsbeperkende maatregel, die zelfs onbeperkt in de tijd kan zijn.

- Wat de terminologie "buiten vervolging" en "geen straf" betreft, heeft verweerder een punt als hij zegt dat internering technisch-juridisch gezien hieraan beantwoordt. Wie geïnterneerd wordt, wordt volgens het officiële juridische discours inderdaad 'buiten vervolging gesteld'. En een internering is inderdaad 'geen straf' in de formeel-juridische zin, wel een 'beveiligingsmaatregel'. Het is evenwel buitengewoon paradoxaal dat verweerder voor deze terminologie meent volledig te kunnen aansluiten bij het officiële juridische discours (en veronderstelt dat zijn lezerspubliek dat ook beheerst...), terwijl voor het overige - bij voorbeeld voor de term "vrijkomen" - een zeer creatieve interpretatie gegeven wordt aan het officiële juridische discours.
- Dat het een ouder van een van de slachtoffers is die systematisch de term "vrijkomen" hanteert, belet de redactie overigens niet om uit eigen beweging deze in onderhavige context beladen omschrijving te nuanceren.

b) Terwijl de gehanteerde terminologie dus verkeerd of zeer onnauwkeurig uitdrukt wat een internering eigenlijk is, wordt geen enkele poging gedaan om uit te leggen wat internering dan wel is.

De Raad voor Deontologie meent dat een minimum aan duiding over zoiets als internering niet hoeft te betekenen dat een krant een 'aflevering van het strafwetboek of het wetboek van straffordering' wordt.

Overigens belet niets de krant om deze duiding gepaard te laten gaan met kritiek op de techniek van de internering.

4. De naleving van de regel van woord en wederwoord dient te worden ingevuld volgens de omstandigheden. De gelaakte artikelen omvatten het standpunt en de motieven van het parket zoals die waren verwoord in het gerechtelijk dossier. Ook al was de weergave hiervan niet steeds even verantwoord (zie supra, punt 3), toch kan klagende partij er in casu geen aanspraak op maken vooraf te zijn gehoord door verweerder.
5. De Raad voor Deontologie neemt akte van de problematische verhouding tussen de Leuvense persmagistraat en de redactie van Het Laatste Nieuws. De Raad wenst daarbij te herinneren aan de afspraken die in het kielzog van de wet-Franchimont werden gemaakt tussen de minister van Justitie, de gerechtelijke en politionele autoriteiten en de AVBB. De Raad dringt aan op een correcte uitvoering van deze afspraken die op 30 april 1999 werden verwoord in een gezamenlijke rondzendbrief van de minister van Justitie en het college van procureurs-generaal.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van juridisch-gerechtelijke aansprakelijkheid - het weze burgerrechtelijk, het weze strafrechtelijk - van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

Orde der Geneesheren c/ P-Magazine

Advies van 29 maart 2001

FEITEN

Het weekblad P-Magazine publiceert in zijn editie van 26 juli 2000 een reeks cartoons van tekenaar P. Een van de cartoons toont de geboorte van een meisje, dat vervolgens verkracht wordt door drie artsen.

KLACHT

De Nationale Raad van Orde der Geneesheren vraagt in een brief van 12 oktober 2000 of de Raad voor Deontologie wil onderzoeken of de publicatie van dergelijke cartoons strookt met de deontologie van de hoofdredacteur van P-Magazine. De Nationale Raad specificeert niet welke cartoons hij viseert, maar aangenomen mag worden dat vooral de cartoon met de drie artsen aan de basis van de klacht ligt. De vraag wordt gesteld door voorzitter D. Holsters van het Bureau van de Nationale Raad.

REPLIEK

De hoofdredacteur van P-Magazine, Alain Grootaers, reageert in een brief van 1 maart 2001 op de klacht. "Het is de taak en de opdracht van een cartoonist om maatschappelijke tendensen en situaties op de hak te nemen, om te provoceren, om grenzen af te tasten, taboes te doorbreken en de samenleving een spiegel voor te houden. Daarvoor maken tekenaars gebruik van de techniek van de 'hyperbool', de kunst van het overdrijven", aldus de hoofdredacteur. Volgens hem zijn cartoons een vorm van commentaar, geen feitenverslag. En "feiten zijn heilig, maar commentaar is vrij." De hoofdredacteur meent daarom dat hij door de publicatie niet gezondigd heeft tegen de regels van de journalistieke deontologie.

ADVIES

Cartoons zijn een vorm van commentaar en daarom is de stelling ‘feiten zijn heilig, commentaar is vrij’ hier van toepassing. De Raad voor Deontologie hoedt er zich voor om uitspraken te doen over ‘goede’ of ‘slechte smaak’. Het Europees Hof van de Rechten van de Mens heeft bovendien herhaaldelijk gesteld dat journalistieke opinies schokkend, kwetsend en zelfs beledigend kunnen zijn.

De Raad voor Deontologie acht het niet zijn taak te oordelen over het eventuele lasterlijke karakter van de betrokken cartoons, in die zin die de strafwet hieraan geeft.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt op geen enkele manier een erkenning in van de juridische – het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke – aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB RAAD VOOR DEONTOLOGIE

G.L. c/ La Province

29 maart 2001

DOSSIER

Op 26 oktober 1996 bracht *La Province* (zoals andere kranten) verslag uit over een afschuwelijke gebeurtenis in Quevaucamps (Beloeil). Daar werden in hun slaapkamer een man en een vrouw met messteken vermoord. De dader, de enige zoon van het echtpaar, had zich aan de schommel achteraan in de tuin verhangen. Bij gebrek aan getuigen en overlevenden kon het gerecht niet anders dan dit drama toeschrijven aan een vlaag van zinsverbijstering van de 16-jarige zoon, een drugsverslaafde.

De grootmoeder van vaderskant verduidelijkt in haar klacht bij de AVBB dat zij niet begrijpt waarom *La Province* het nodig vond om drie jaar later, op datum van 7 oktober 1999, op dit drama terug te komen.

“Ik zie niet in,” schrijft de klaagster, *“waarom het nodig was dat de krant deze gebeurtenissen oprakelde. U kan zich inbeelden dat de verschijning van zo’n artikel de lijdensweg die ik sinds drie jaar moet volgen, niet heeft verlicht (...). Heel wat mensen uit mijn buurt lezen La Province en sinds de verschijning van het artikel worden er opmerkingen gemaakt.”*

ANALYSE

Het horen van de journalist door de Raad voor Deontologie was overbodig. De Raad beschikt over voldoende informatie uit het proces-verbaal dat de gerechtelijke politie na het verhoor van de journalist heeft opgesteld. Dat verhoor kwam er na een klacht van de grootmoeder bij het parket van Doornik.

De journalist verklaart in het pv dat *“het artikel werd geschreven in het kader van een reeks met de naam “La Province chez vous”, waarin alle aspecten van een bepaalde gemeente aan bod komen. Ik werd belast met de opdracht het verenigingsleven in de gemeente Beloeil te onderzoeken. Een van de personen die ik daarvoor heb ontmoet, sprak mij over de gebeurtenis (...). Na het nodige opzoekingswerk in onze archieven en in deze van de krant Le Soir, heb ik op basis van oude publicaties dit artikel geschreven.”*

ADVIES

Mag een journalist een gebeurtenis van jaren geleden opnieuw ter sprake brengen, zonder dat er nieuwe feiten zijn ?

De Raad voor Deontologie, alsook het College, hebben zich al uitgesproken over het deontologische beginsel 'recht op vergeten' (1). In de huidige stand van de rechtspraak kunnen enkel personen die gerechtelijk veroordeeld zijn, hun schuld tegenover de samenleving hebben ingelost en zich opnieuw willen socialiseren zich hierop beroepen (2). In het voorliggende geval was de termijn voor een eventuele strafvordering verstreken en er waren geen vervolgingen en a fortiori dus ook geen veroordelingen. Blijven dus over: de slachtoffers, met name de grootouders.

Het beginsel van 'recht op vergeten' is dus in dit geval niet strikt toepasbaar. De Raad is niettemin van oordeel dat er uit respect voor de slachtoffers voor een tweede openbaarmaking sprake moet zijn van een actueel belang. Het beginsel van 'plicht tot nauwlettendheid' mag daarbij niet verward worden met de beslissing van de uitgever om bepaalde gebeurtenissen te bespreken die het leven in een gemeente de afgelopen jaren hebben getekend.

Als de journalist in dit geval meende dat het drama paste in de context van een "historisch overzicht" over de gemeente (waarvoor te discussiëren valt), dan volstond een eenvoudige vermelding van de belangrijkste feiten ruimschoots.

De Raad voor Deontologie heeft zich eveneens al uitgesproken over de speciale aandacht die slachtoffers verdienen bij de verslaggeving over zogenaamde faits divers of gemengd nieuws (advies van 25 maart 1999). Hij geeft aan journalisten de aanbeveling "*het respect voor de familie van slachtoffers mee in overweging te nemen en geen details te vermelden die niets bijdragen tot het informeren van het publiek, maar kwetsend kunnen zijn voor die slachtoffers*".

De Raad is van mening dat de journalist in dit dossier deze twee overwegingen heeft miskend en zonder geldige reden op een drama van een drietal jaar geleden is teruggekomen.

Een uitspraak van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de gerechtelijke aansprakelijkheid - het weze burgerrechtelijk, het weze strafrechtelijk - van de betrokken journalist of van wie dan ook.

(1) Dit principe vinden we trouwens ook terug in een recente rechtspraak (cfr. Rb. Namen, 17 november 1997, A&M, 1998/3, 269.1). De bescherming van het privé-leven omvat voor een veroordeelde persoon het daadwerkelijk recht op vergeten. Het naleven van dat recht, ook door journalisten die zich beroepen op de persvrijheid, moet worden beschouwd als het basisprincipe. Afwijkingen zijn mogelijk in twee gevallen: bij het verspreiden van elementen die vroeger reeds openbaar werden gemaakt en als er een actueel belang is voor een tweede openbaarmaking. De toegestane afwijkingen moeten strikt en zelfs restrictief worden geïnterpreteerd.

Het College voor Deontologie onderstreept hierbij dat de juridische formulering van het beginsel 'recht op vergeten' niet noodzakelijk overeenstemt met deze die in het kader van de deontologie wordt gebruikt, en waarbij ook rekening wordt gehouden met de plicht van nauwlettendheid van de journalisten. (advies van het College voor Deontologie, 23 november 2000).

(2) Le droit de la presse, Hoebeke et Mouffe, Bruylant academia, 2000, 733-736.

AVBB RAAD VOOR DEONTOLOGIE

M.S. c/ La Nouvelle Gazette

29 maart 2001

DOSSIER

In haar editie van 8 juni 2000 wijdt *La Nouvelle Gazette* een dubbele pagina aan de finale van het Europese voetbalkampioenschap. Zich inspirerend op een van de teksten van zijn dossier wijst het dagblad op de eerste pagina op het gevaar van epidemieën, meer bepaald van maag-darmonsteking en van meningitis. Dit alles *"ten gevolge van de groepen supporters die elkaar zullen kruisen en die zich onderling zullen vermengen, ... samen met hun microben...."* Op het eerste blad staat onder de titel *"Alerte aux épidémies"* (Opgepast voor epidemieën) een grote kleurenfoto van supporters op de tribune van een (niet geïdentificeerd) stadion.

Een lezer van de krant herkent er een grote panoramische foto in van Marokkaanse supporters die de finale om de beker van koning Hassan II bijwoonden. In zijn klacht die hij de volgende dag voorlegt aan de Raad voor Deontologie, stelt M.S. dat *"men hier insinueerde dat wij, de Marokkanen, epidemieën in Europa binnenbrengen."*

ONDERZOEK

De legende bij de foto van *La Nouvelle Gazette* situeert het document niet. Het bericht betreft een onderzoek dat een reeks van problemen herneemt, die ter sprake komen op de vooravond van de opening van het toernooi, zoals dat van de kaartjesverkoop, de gevangencellen voor eventuele hooligans, of dus het risico op epidemies.

De Raad voor Deontologie heeft aan *La Nouvelle Gazette* gevraagd om hem het dossier te bezorgen dat werd aangekondigd onder de omstreden foto. De titel bovenaan de foto ging terug op een tekst die het medische personeel aanzette tot waakzaamheid. Een uittreksel: *"De Franse Gemeenschap (...) vraagt aan de huisartsen, aan de ziekenhuizen en aan de laboratoria bijzonder waakzaam te zijn voor botulisme (vergiftiging door bedorven voedingsmiddelen), voor collectieve maag-darmonsteking, voor salmonella-infecties, voor virale en bacteriële meningitis, voor legionella-infecties (douches, warm water), voor difterie maar ook voor kinkhoest (dat uit West-Europa zou hebben kunnen komen) en voor mazelen (die bij ons praktisch zijn verdwenen, maar die nog voorkomen in andere landen)."*

In een brief die bij het dossier werd gevoegd, is de hoofdredacteur van de titels van de groep *Sud-Presse* van oordeel dat "*De heer S. een intentie-proces maakt*", en hij legt dit uit als volgt: "*Wij wilden gewoon ons voornemen illustreren met een tribune van supporters, welke die ook waren. We hebben de foto in onze fototheek gevonden en we hebben die zonder enige kwade bedoelingen gebruikt. Onze bedoelingen waren beslist niet diegene die de heer M.S. ons toedicht (...). Wij betreuren niettemin dat de Marokkaanse gemeenschap zich had kunnen geïmponeerd voelen.*"

ADVIES

De Raad voor Deontologie neemt akte van de verklaringen van de hoofdredacteur, maar niettemin wenst hij eraan te herinneren dat een illustratie voortvloeit uit journalistieke keuzes en dat zij bijgevolg het voorwerp hoort te zijn van dezelfde deontologische bekommernissen als degene die aan de redactionele stukken worden opgelegd. Deze conditio sine qua non is hier des te meer van toepassing, nu het gaat om een grote foto op de eerste pagina. De keuze van een illustratie van een tribune van supporters in het voetbalstadium van Rabat (Marokko) om de Belgische publieke opinie te waarschuwen tegen de risico's van epidemies die worden overgebracht tijdens sportieve ontmoetingen, is bedenkelijk. De foto laat inderdaad toe te zien, zelfs wanneer dit niet bij de eerste oogopslag is, dat het hier gaat om Marokkaanse supporters. Vlaggen en shirts zijn herkenbaar.

Wanneer dit een bewuste keuze was geweest, zou dit een fout tegen de deontologie geweest zijn omwille van de aldus vrijwillig gecreëerde combinatie van Marokkaanse supporters en gevaren voor epidemieën. Inzoverre de hoofdredacteur verzekert dat er geen kwaad opzet mee is gemoeid, is de Raad voor Deontologie van oordeel dat het hier gaat om een onachtzaamheid, of minstens om een flater.

De Raad wenst te herinneren aan de aanbevelingen die de werkgroep 'Media/Migranten' van de AVBB in juni 1994 geformuleerd heeft ter attentie van journalisten: "*Vermeld nationaliteit, geboorteland, etnische afkomst, huidskleur, religie of cultuur alleen als deze informatie relevant is voor het bericht.*" En: "*Aanbevolen wordt de definitieve vormgeving van elk bericht, namelijk keuze van titels en beeldmateriaal, zo goed mogelijk op te volgen.*"

De Raad voor Deontologie merkt op dat terwijl de redactionele tekst van pagina 4, die aanleiding gaf voor de eerste pagina, sober is en geen enkele aanduiding geeft van nationaliteit of ras, dit helemaal niet het geval is voor wat de illustratie op de eerste pagina betreft.

Een uitspraak van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de gerechtelijke aansprakelijkheid - het weze burgerrechtelijk, het weze strafrechtelijk - van de betrokken journalist of van wie dan ook.

**AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE**

Van Weezendonk c/ W. (Financieel-Economische Tijd)

26 april 2001

FEITEN EN PROCEDURE

Op 22 mei 2000 dient de heer Jaap Van Weezendonk via zijn advocaat klacht in tegen een hele reeks artikelen die journalist W. gepubliceerd heeft over de Superclub-affaire en waarin ook Van Weezendonk voorkomt. De artikelen zijn verschenen tussen 1996 en 2000 in de Financieel-Economische Tijd.

Voorts ergert klager zich aan bepaalde passages in het boek 'De val van De Prins' van dezelfde journalist W. dat in 1992 verschenen is.

KLACHT

Volgens klager wordt hij sinds het boek "op de meest verregaande wijze door het slijk gehaald" in verband met zijn rol in de Superclub-zaak, zonder dat ooit zijn visie is gevraagd.

De reden van deze stroom negatieve berichtgeving zou de vooringenomenheid van W. zijn: iedereen die iets bezwarend zegt over De Prins en Co, wordt beklad; De Prins zelf en Jozef Delcroix komen uitgebreid aan bod. Die vooringenomenheid is volgens klager te verklaren door het feit dat W. zich laat vergoeden voor het schrijven van tendentieuze berichten. Zo zou de journalist van De Prins een witte Opel gekregen hebben. Volgens klager bevestigen verschillende getuigen dit.

VERWEER

Journalist W. zegt dat hij Van Weezendonk ettelijke keren heeft ontmoet en dat deze ook uitgebreid aan het woord komt in zijn boek van 1992. Hij zegt voorts dat hij ernaar heeft gestreefd om met alle partijen te praten, dus ook met De Prins, wat hem niet in dank is afgenomen. W. ontkent dan ook dat hij vooringenomen zou zijn.

Het verhaal van de auto is helemaal verzonnen. De getuigen zijn volgens W. volstrekt onbetrouwbaar. De facturen van zijn garage bewijzen dat hij nooit met een witte Opel heeft gereden, maar met een grijze BX.

ADVIES

Het dossier Superclub had in de jaren negentig een bijzondere maatschappelijke waarde omdat het ging om een onderzoek naar mogelijke fraude die in de miljarden liep. De mogelijke betrokkenheid van een groot internationaal bedrijf zoals Philips, vergrootte dit maatschappelijk belang nog. De hoofdrolspelers in deze zaak waren ook algemeen gekende personen. In die zin kan klager zich niet beroepen op een schending van de privacy omdat hij genoemd wordt in de artikelen van W.

Dat journalisten zoals W. uitvoerig over de zaak hebben geschreven, is niet meer dan normaal. In een zo omvangrijk economisch-financieel dossier als Superclub is er nu eenmaal geen objectieve, vaststaande waarheid. De journalist heeft in zo'n zaken de plicht om de verschillende feiten te interpreteren en te duiden overeenkomstig de informatie waarover hij beschikt. Zo schrijft W. over de verschillende stappen in het onderzoek en beschrijft hij de rol van de verschillende hoofdrolspelers, Van Weezendonk inclusief. Uit de artikelen van W., die klager aanvoert, blijkt volgens de Raad geen specifieke vooringenomenheid tegenover Van Weezendonk.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de - het weze strafrechtelijke, het weze burgerrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
RAAD VOOR DEONTOLOGIE

D. c/ W. (Financieel-Economische Tijd)

26 april 2001

FEITEN

De Financieel-Economische Tijd publiceert op 29 augustus 2000 een artikel over het 'dossier Lavithas'. In de laatste paragraaf wordt gesteld dat journalist D. in deze zaak werd verwezen naar de correctionele rechtbank voor heling en diefstal van documenten.

PROCEDURE

Op 18 september 2000 dient journalist D. klacht in tegen FET-journalist W., die het bewuste artikel heeft geschreven.

De Raad hoort op zijn zitting van 22 februari 2001 journalist W.

KLACHT

Volgens D. is er nooit een verwijzing naar de correctionele rechtbank geweest, maar is hij voor de klacht buiten vervolging gesteld, en dat al op 20 juni 2000. Het Openbaar Ministerie is wel in beroep gegaan tegen deze beslissing omdat er procedurefouten waren gebeurd.

D. neemt het de auteur van het artikel kwalijk dat hij nooit met hem contact opgenomen heeft over deze zaak. De auteur heeft voor zijn verhaal maar één bron, en dat is de man die klacht had ingediend tegen D.

VERWEER

Journalist W. stelt dat zijn artikel gebaseerd was op een officieel document, de dagvaarding voor de Kamer van Inbeschuldigingstelling, maar waarin de reden van de dagvaarding foutief was omschreven. Hij heeft deze omschrijving in het artikel overgenomen. Voorts was volgens verweerder de passage over D. in het hele artikel van secundair belang. De FET publiceerde op 31 augustus 2000 bovendien een recht van antwoord van D.

ADVIES

Journalisten moeten voor hun berichtgeving beschikken over voldoende betrouwbare bronnen. Een officieel document van de Kamer van Inbeschuldigingstelling, zoals een dagvaarding, kan worden beschouwd als een voldoende betrouwbare basis voor berichtgeving, zelfs indien daarin een feitelijke fout is opgenomen.

Het medium dat een fout in zo'n officieel document heeft overgenomen, heeft dan wel de plicht dit recht te zetten na ontdekking van de fout. De FET heeft aan deze verplichting voldaan door op 31 augustus 2000 een recht van antwoord te publiceren van D., die het slachtoffer was van deze fout.

Een advies van de Raad voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de juridische - het weze burgerrechtelijke, het weze strafrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist(en) of van wie dan ook.

AVBB
COLLEGE VOOR DEONTOLOGIE

José Happart c/ X (Le Soir Illustré)
(beroep van journalist X tegen
advies van de Raad voor Deontologie van 25 mei 2000)

23 november 2000

DOSSIER

Op 30 mei 2000 informeert de journalist van *Le Soir Illustré* per brief de voorzitter van het College voor Deontologie dat hij in beroep wil gaan tegen het advies van de Raad dat op 24 mei 2000 aan de partijen is medegedeeld. Zijn argumentatie: “*Deze uitspraak is op meerdere punten onjuist*”.

Na een eerste analyse van het dossier beslist het College de twee partijen op 10 augustus 2000 te horen, te weten José Happart en de journalist in kwestie. Het College wenst op dezelfde datum ook de hoofdredacteur van *Le Soir Illustré* te horen. Deze drie verhoren vinden uiteindelijk plaats op 13 september 2000.

Het advies van het College werd na deliberatie op 23 november 2000 goedgekeurd.

HOORZITTINGEN MET DE PARTIJEN

• **De journalist**

De journalist verduidelijkt tegenover het College dat hij beroep aantekent tegen drie punten uit het advies van de Raad voor Deontologie.

1. Hij betwist de passage die laat doorschemeren dat hij niet gehaast was om op de uitnodigingen voor de hoorzitting bij de Raad in te gaan. Volgens de journalist had hij bij elke oproep in december 1999, januari en februari 2000 een geldige professionele reden die zijn afwezigheid rechtvaardigde. Zo vlug mogelijk, te weten in maart 2000, heeft hij zich aangeboden.
2. De journalist betwist verder de passage over de scheiding van feiten en commentaar en over de vermenging van onderzoeksjournalistiek en satire. Hij weerlegt deze beweringen en vergelijkt zijn journalistieke stijl met een genre zoals *Le Canard Enchaîné* vertegenwoordigt, en waarbij ironie en satire mogelijk zijn.
3. Hij betwist tot slot de passage over het 'recht op vergeten'. De Raad antwoordt met juridische argumenten op een politiek probleem. José Happart wil zich een links

imago aanmeten, onder meer door te refereren aan het verleden van zijn vader. De journalist verklaart dat hij niet zou zijn teruggekomen op het verleden van de vader, indien José Happart dat zelf niet had gedaan. Voor de journalist is hier veeleer sprake van een 'plicht tot nauwlettendheid' in plaats van een 'recht op vergeten'.

- **De hoofdredacteur**

De hoofdredacteur verklaart dat hij achter de gepubliceerde artikels staat. De gebruikte toon is spottend, maar al bij al niet storend. Hij ziet niet in waarom de gebruikte toon bekritiseerbaar zou zijn, als de feitelijke informatie niet verkeerd is. De artikels zijn politiek geëngageerd en de toon is soms schertsend, wat op zich geen deontologische fout is.

Wat het aanhalen van het verleden van de vader betreft meent de hoofdredacteur dat deze informatie belangrijk was, aangezien ze meer duidelijkheid geeft over de vroegere omgeving van José Happart, ook al geeft de hoofdredacteur toe dat men bij dat aspect misschien te lang is blijven stilstaan.

- **De advocaat van José Happart (Michèle Hirsch)**

Mevrouw Hirsch verduidelijkt dat haar cliënt gevraagd heeft hem voor het College te vertegenwoordigen.

Ze herhaalt dat het geschil vier artikelen betreft, geschreven in een verkiezingsperiode, waarvan twee met de titel '*Happart, ex-futur Ministre*'. De raadsman wijst verder op de gebruikte terminologie, bij voorbeeld '*Dom José*'.

De raadvrouw is van mening dat de journalist te ver is gegaan: hij maakt er een amalgaam van. Zo zijn de twee bladzijden over het zogenaamde verleden van vader Happart als collaborateur geïllustreerd met een foto van iemand die de Hitlergroet brengt. De man op de foto is niet de vader van Happart. Dat soort amalgaam leidt tot desinformatie.

Mevrouw Hirsch beklemtoont dat dit geen informatie is, maar sensatie die op emotie mikt: kan Happart met het verleden van zijn vader wel minister worden?... Feiten die niets met elkaar te maken hebben, worden toch met elkaar in verband gebracht. Op democratisch vlak is dit een gevaarlijke werkwijze. Wat de stijl van de artikels betreft is de raadvrouw van mening dat het gewenste evenwicht verbroken is, de grenzen zijn overschreden.

ADVIES

1. Het College wil vooropstellen dat het niet zijn taak is de gegrondheid van de vermelde feiten op zijn beurt te gaan controleren. Het komt niet aan het College toe om de kwalificaties "leugenachtige verklaringen" en "beledigende, lasterlijke en smadelijke woorden" te behandelen, zoals gevraagd in de klacht van de heer Happart.
2. Het is daarentegen wel zijn taak te bepalen of volgens de aangebrachte elementen de deontologische regels in de verwerking van de informatie werden nageleefd.

In het voorliggende geval, en na akte te hebben genomen:

- van de verklaringen van de auteur van de artikels en de hoofdredacteur over de veelheid van de informatiebronnen en de nauwkeurigheid van de weergegeven feiten; van het feit dat zij het recht eisen op geëngageerde kritiek die de informatie verwerkt op een ironische, sarcastische en schertsende manier;
- van de verklaringen van de tegenpartij over desinformatie (in verkiezingsperiode), het gebrek aan relevante verbanden, de sensatiezucht en de publicatie van een foto van een Hitlergroet;

is het College van de hierna volgende mening:

- Vrijheid van commentaar is één van de fundamenteën van de journalistiek, maar het uiteenzetten van de feiten moet duidelijk van het eigenlijke commentaar gescheiden worden. Het naleven van deze regel is allesbehalve overbodig geworden met de ontwikkeling van nieuwe journalistieke stijlen, waarbij nauwkeurigheid niet altijd het belangrijkste criterium is. Het College stelt vast dat in de betwiste artikels het onderzoeksverslag met satire en de feiten met insinuaties worden vermengd.

Het College deelt de mening dat de deontologie geen statisch gegeven is, maar zich moet inschakelen in de sociologische, morele en ethische evolutie van de samenleving. Het College is dan ook van oordeel dat het mengen van onderzoek en satire niet noodzakelijk fout is, als het geheel van het dossier getuigt van evenwicht.

In het voorliggende geval besluit het College dat dit evenwicht in meerdere passages van het onderzoek afwezig is en dat het onderzoek op bepaalde plaatsen getuigt van media-intimidatie, wat niet in overeenstemming is met de deontologische regels.

- Wat het verleden van de vader betreft wil het College duidelijk verwijzen naar het beginsel van het 'recht op vergeten'. Deze regel werd trouwens opgenomen in recente rechtspraak: *"De bescherming van het privé-leven omvat voor een veroordeelde persoon een daadwerkelijk recht op vergeten. Het naleven van dat recht, ook door journalisten die zich beroepen op de persvrijheid, moet worden beschouwd als het basisprincipe. Afwijkingen hierop zijn mogelijk in twee gevallen: bij het verspreiden van elementen die vroeger reeds werden openbaar gemaakt of als er een actueel belang is voor een tweede openbaarmaking."* (Cfr. Burg. Rechtb. Namen, 17 november 1997, A&M, 1998/3, 269). Het vonnis besluit nog dat wat de uitzonderingen betreft de als zodanig toegelaten afwijkingen strikt, en zelfs onder voorbehoud, moeten worden geïnterpreteerd.

Het College onderstreept hierbij dat de juridische formulering van het beginsel 'recht op vergeten' niet noodzakelijk overeenstemt met deze van de deontologie, die ook de aandacht vestigt op de plicht van nauwlettendheid van de journalisten.

Toch meent het College dat de uitzonderlijk goed gedocumenteerde openbaarmaking van het verleden van de vader, die wordt gebruikt om aan te tonen dat de zoon een leugenaar is en een aanhanger van bepaalde politieke ideeën die hij van zijn vader heeft "geërfd", hetzelfde gebrek aan evenwicht vertoont en dus in strijd is met de deontologische regels. In die context overschrijdt de publicatie van een foto van de Hitlergroet ruimschoots de grenzen van de journalistiek, ook al is die satirisch. Deze klacht kan men evenwel alleen ten laste leggen van diegene die verantwoordelijk is voor de keuze van de illustraties.

- Tot besluit is het College van oordeel dat een gebrek aan evenwicht het geheel van het onderzoek kenmerkt en het insinuerende en suggestieve karakter van de artikels verder gaat dan het verstrekken van informatie.
- 3. Een advies van het College voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de gerechtelijke - het weze strafrechterlijke, het weze burgerrechtelijke - aansprakelijkheid van de betrokken journalist of van wie dan ook.

AVBB
COLLEGE VOOR DEONTOLOGIE

Pierre Dejemepe c/ RTBF
(beroep van de RTBF tegen
advies van de Raad voor Deontologie van 27 april 2000)

16 januari 2001

DOSSIER

Op 7 juni 2000 informeert de directeur Informatie van de RTBF het College voor Deontologie over de intentie van de journalist en zijn hoofdredacteur om in beroep te gaan tegen de uitspraak van de Raad voor Deontologie in het dossier Pierre Dejemepe c/ RTBF (uitspraak van de Raad op 27 april 2000).

Het College voor Deontologie kwam bijeen op 10 augustus 2000 en besliste de verschillende partijen te verhoren: de journalist, de hoofdredacteur, de heer Pierre Dejemepe en ook de directeur Informatie.

De verhoren werden uitgesteld van 13 tot 25 september, om uiteindelijk plaats te vinden op 16 oktober.

Het College voor Deontologie heeft na deliberatie op 24 november 2000 een advies gegeven.

HOREN VAN DE PARTIJEN

De partijen werden gehoord en het College heeft kennis genomen van de mededeling neergelegd door de advocaat van de RTBF.

ADVIES

1. Omtrent de keuze om dit onderwerp te behandelen: het is niet de taak van het College zich uit te spreken over de keuze van een medium om een onderwerp al dan niet te behandelen. Het College kan dus niet ingaan op de wens van de heer Dejemepe om te verklaren dat “zelfs in de voorwaardelijke wijs dit soort informatie niet verspreid mag worden”.

Het College is van mening dat het feit dat enkel de journalist van de RTBF het nuttig achtte dit gedeelte van de persconferentie over te nemen (in tegenstelling tot alle andere media), niet afdoende bewijst dat de RTBF zich “vergist” heeft.

Het College wenst te verduidelijken dat de redactionele keuze om verslag uit te brengen over publiek geuite beschuldigingen die weinig of geen grond hebben, vergezeld moet gaan van een duidelijke waarschuwing voor de kijkers en een uitermate voorzichtige

behandeling. In het voorliggende geval is het College van mening dat de RTBF behoedzamer en afstandelijker te werk had moeten gaan (*hierna, 4*).

2. Het College is van mening dat de complexiteit van de zaak van de Bende van Nijvel en de zwaarwichtige beschuldigingen van de heer Mahieu tijdens zijn persconferentie, rechtvaardigden dat de hoofdredacteur dat onderwerp toevertrouwd aan een journalist van de RTBF die vertrouwd is met deze dossiers.

Het College is evenwel van oordeel dat als de reportage zich beperkt tot een bepaalde invalshoek (met name de verslaggeving van een persconferentie van een persoon die door zijn “verduidelijkende hypothese” openlijk de procureur des Konings Dejemepe beschuldigt), de journalist niet kan worden verweten zich onvoldoende te hebben gedocumenteerd of geen advies van collega’s te hebben ingewonnen.

3. Het College kan alleen maar een blijvende tegenstrijdigheid vaststellen tussen de verklaringen van de verschillende partijen over een contact vóór de uitzending tussen de heer Pierre Dejemepe en de RTBF, op initiatief van deze laatste.

Het College neemt eveneens akte van het feit dat de RTBF vanaf de volgende dag de rectificerende tekst heeft uitgezonden.

4. Wat betreft het “afstand nemen van”, het gebruik van de voorwaardelijke wijs en de kracht van de beelden om de woorden van Albert Mahieu te versterken bij het publiek:
 - Het College bevestigt het advies van de Raad voor Deontologie dat het aangewezen was om te vermelden dat de persconferentie plaatsvond in de context van de verkiezingscampagne van Albert Mahieu. Daardoor had men de woorden van Mahieu ook beter kunnen relativiseren.
 - Het College is van mening dat de reportage na een eerste visie de indruk geeft van een “gebrek aan afstand” van de journalist tegenover de woorden van Mahieu. Na herhaalde analyse van het item is een aantal retorische wendingen vast te stellen (meermaals gebruik van de voorwaardelijke wijs, gebruik van “volgens Mahieu”, enz.) in de reportage. Het College vestigt evenwel de aandacht op het oneigenlijke gebruik van de term “verduidelijken” (“*Mahieu verduidelijkt dat*” in plaats van “*Mahieu verklaart dat*”), wat een zekere geloofwaardigheid geeft aan de verklaringen van de betrokkene.

Onder vermeld voorbehoud is het College van mening dat de journalist moeilijk meer voorzorgen inzake stijl had kunnen nemen, eenmaal de keuze gemaakt om dit gedeelte van de persconferentie te vermelden.

Blijft het feit dat voor het publiek geen semantische herlezing achteraf mogelijk is, wat wel kan bij een gedrukt artikel. Bij audiovisuele journalistiek is het dan ook belangrijk erover te waken dat de retorische wendingen, de beelden en de grond zelf van het gegeven commentaar bijdragen tot een evenwichtig geheel, en dit al na een eerste beluistering.
 - Het College is van mening dat als men de RTBF geen keuze van sensationele beelden kan verwijten (de beelden van de slachtpartij zoals deze in de Aarschotstraat zijn sober), de reportage alsnog een bijzonder suggestief karakter krijgt door het plaatsen

van de beelden naast de beschuldigingen van Mahieu, zelfs in de voorwaardelijke wijs.

Het College besluit dat de retorische wendingen vergezeld hadden moeten zijn van een commentaar dat de “verduidelijkende hypotheses” van de heer Mahieu expliciet relativeerde.

5. Wat betreft de identiteit van de minderjarige: op dat punt wil het College het advies van de Raad voor Deontologie bijsturen, waar dit melding maakte van “belknoppen”, terwijl deze niet te zien waren. De identiteit van de minderjarige verschijnt steeds achteraan op het scherm bij het inzoomen op een familieorganigram, waardoor men de banden tussen de familie Dejemepe en De Menegali wou duidelijk maken. Het College is van mening dat zelfs als de RTBF niet de bedoeling had om op het scherm de identiteit van de minderjarige te onthullen, het een taak is van de RTBF om de inzoomtechniek correct te hanteren, waardoor de identiteit van een minderjarige niet kan worden onthuld.
6. Een uitspraak van het College voor Deontologie houdt geen enkele erkenning in van de gerechtelijke aansprakelijkheid - het weze burgerrechtelijk, het weze strafrechtelijk - van de betrokken journalist of van wie dan ook.

Achtercover: colofon

Cahiers van De Journalist

Informatiemagazine van de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ) en de Algemene
Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB)

Steenkoolkaai 9b - 1000 Brussel

T: 02-229.14.70 F: 02-223.02.72

E-mail: avbb@belgian-journalist.be

Coördinatie: Pol Deltour en Martine Simonis

Tekeningen: ???

Vormgeving: Laurence Diericks

Verantwoordelijke uitgever: Pol Deltour, Steenkoolkaai 9b - 1000 Brussel